

Ainevaldkond “Kunstiained”

1. Kunstipädevus

Põhikooli lõpetaja :

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab oma loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle; oskab kujundada oma arvamust ning väljendada oma emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb kunstide individuaal- ja koostööprojektides ning hindab lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- 4) märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib kultuurinähtusi ning oskab kriitilis-loominguliselt hinnata massi- ja süvakultuuri
- 5) väärtustab, hoiab ning arendab Eesti kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, väärtustab maailmakultuuri mitmekesisust, otsib kultuurinähtuste seoseid teaduse, tehnoloogia ja majandusega nii minevikus kui ka tänapäeval.

2. Ainevaldkonna õppeained

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mis on kohustuslikud kõigis põhikooliastmetes.

Kunsti ja muusikat õpitakse 1.–9. klassini,

Kunstiainete nädalatundide jaotumine kooliastmeti on toodud TERA õppekava üldosas.

3. Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstide valdkonna aineid ühendab tähelepanu pööramine loovuse ja eneseväljendusoskuse arenemisele ning tervikliku maailmapildi kujunemisele. Kunstidega tegelemise kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Oluline on mõtlemise paindlikkus ning avatus kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetavad toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab tundemaailma, intuiitvset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad teiste ainete valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitvse poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab loovalt läheneda probleemidele, väärtustab erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

1. teadmised kunstidest (analüüs);
2. erinevate kunstide seostamine (süntees);
3. ainealne (verbaalne) keel;
4. loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine)
5. kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika)
6. oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
7. kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

4. Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Kunstide valdkond võimaldab kõiki üldpädevusi loomulikult lõimida igapäevasesse õppetöösse nii teooria kui ka praktika kaudu.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstid rõhutavad kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi identiteedi osana. Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitletavate teemade, analüüsivate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunste eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist erinevatesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Kunstiainete uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, arutlused ja esitlused, ühismusitseerimine ja ühistes kunstiprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ja üksteise toetamise väärtustamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjutatakse oma seisukohtade kaitsmist ning teiste arvamustest lugupidamist. Kunstiained teadvustavad inimese kui kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Loovülesannetes saadav pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainek ning sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti. Sihiks on integreerida noori nüüdisühiskonda ja toetada oma identiteedi väljendamist loomingus.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis võimaldab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes situatsioonides.

Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagaside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest -ajastutest, jms rääkimine, ulatudes lihtsast argikeelsest kirjeldusest ainespetsiifilise keelekasutuseni. Oma tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskuse kujunemist ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunstides referatiivsete ja uurimistöde koostamine eeldab teabetekstide mõistmist ning juhib kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (teksti, joonist, skeemi, tabelit, graafikut). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus. Arengut toetavad kunstides rakendatavad ülesanded, kus tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi; samuti analüüsida kunstikategooriaid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrrelda ja liigitada erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutada sümboleid.

Ettevõtlikkuspädevus. Kujunemist toetavad kunstides üksi- ja rühmatöö, uurimuslikud ja probleemipõhised ülesanded ning õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaelu nähtustega. Kunstide valdkonnas on iseloomulik uuenduslike ja loovate lahenduste väärtustamine. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, leidlikult valides sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima, võtma vastutust tööde lõpuni viimise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Digipädevus. Kunstiaineid õppides kasutatakse digivahendeid info otsimiseks, kogumiseks, töötlemiseks ja esitamiseks. Kogutud infot rakendatakse loovtöodes eesmärgipäraselt. Õpitakse loominguga tegelemiseks valima ainespetsiifiliselt vajalikke digivahendeid. Õppides ning digitaalset sisu luues ja säilitades kasutatakse erinevaid audiovisuaalseid ning muid multimeediumi vahendeid ja rakendusi. Ollakse teadlik autoriõiguste järgimise kohustusest digikeskkonnas. Suurendatakse teadlikkust digivahendite rakendamise kaasneda võivatest terviseriskidest ja internetis loominguga jagamise turvalisusest.

5. Lõiming

5.1. Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Nüüdisaegsele kultuurile on olemuslik interdistsiplinaarsus. Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõttemüütidega. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines, seega teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstide loomulik osa.

Kunstiainete ja teiste ainevaldkondade seostamiseks on palju võimalusi.

1. Väärtushoiakute kujundamine ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine. Paljudes ainetes tutvutakse erinevate kultuuridega ning toetatakse kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi kujunemist (kunstid, eesti keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus). Kunstide kaudu saab eriti hästi teadvustada kultuuridevahelist dialoogi ja loovust nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.
2. Kattuvate või lähedaste mõistete kasutamine (kompositsioon, struktuur, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jm): kunstid, keeled ja kirjandus, tehnoloogia, kehaline kasvatus.
3. Ainete sisust lähtuvate seoste esiletoomine:
  1. sotsiaalainetest lähtudes vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;
  2. emakeelest ja võõrkeeltest lähtudes arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; kirjandusest lähtudes vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;
  3. loodusainetest lähtudes teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;
  4. matemaatikast lähtudes arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid);
  5. käsitööst ja tehnoloogiast lähtudes arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);
  6. kehalisest kasvatuses lähtudes arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.
4. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid.

5.2. Läbivad teemad

Kunstiainetes on võimalik kaasata kõiki läbivaid teemasid, kuigi mõnega on seotus tugevam. Teemad „Väärtused ja kõlblus” ning „Kultuuriline identiteet” on kunstiainetele eriomased. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui kaasaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomingulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusikaüritustel ja õpilastööde näitustel.

Teemaga „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” seondub kunstides oma võimete ja huvide teadvustamine, nii ainespetsiifiliste kui ka üldisemate mõtlemis- ja tegutsemisstrateegiatega, sh õpioskuste omandamine. Tutvutakse kunstide mitmekülgsete väljunditega igapäevaelus ning kunstidega seotud elukutsetega.

Läbiv teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” on seotud kunstidele omaste praktiliste loovtegevustega, mille vältel kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist.

Eelnevaga haakub samuti läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” lõimimine kunstide õppesse. Kunstides julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist.

Kunstiainetes teadvustatakse kunstitegevuste emotsionaalselt tasakaalustavat mõju, neist võivad alguse saada elu jooksul püsivad harrastused. See lõimub nii elukestva õppe põhimõtte teadvustamise kui ka läbiva teemaga „Tervis ja ohutus”. Kunstides kasutatakse paljusid materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.

Jälgitakse enda tervise ja ohutuse nõudeid tööprotsessis, suurt tähelepanu pööratakse erinevatele keskkondadele ja nende teadlikule kasutamisele. Kunstide eriline panus teemade „Keskkonna ja jätkusuutlik areng” ning „Teabekeskond” käsitlemisel on valdkondliku vaatenurga lisamine. See hõlmab mitmekülgseid oskusi nagu informatsiooni leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ja heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse küsimustega.

Muusika

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- 2) tunneb huvi muusika kui kunstiliigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- 3) mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- 4) kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- 5) väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- 6) teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- 7) teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.

2. Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilase individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse kaudu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika õppeaine koostisosad on:

- 1) laulmine;
- 2) pillimäng;
- 3) muusikaline liikumine;
- 4) omalooming;
- 5) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 6) muusikaline kirjaoskus;
- 7) õppekäigud.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele.

Muusika on aine, mille õpetuse osad on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses, seetõttu on neid keeruline eraldada. Õppeaine koostisosad kattuvad muusikaliste tegevustega. Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete. Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse õppekavas sisalduva noodikirja lugemise oskust musitseerides. Õpilaste silmaringi ja muusikalise maitse kujundamiseks on vajalikud õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse. Õpilaste üldkultuurilised teadmised põhinevad teadlikkusel kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas. See hõlmab teadmisi peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Oluline on kontserdielu korraldamine oma koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning ürituste korraldamise kogemus.

Muusika kaudu kujundatakse harmoonilist isiksust, puudutades nii keha, tundeid kui ka intellekti. Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilase emotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises.

Musitseerides arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ja koos musitseerimiseks ning loominguliseks eneseväljenduseks. Rühmas ja üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust ja emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilase enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Ühislaulmise ja koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse isamaa-armastust.

Muusika ainekava koostades on lähtutud järgmistest põhimõtetest:

- 1) teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
- 2) rõhutada musitseerimise osatähtsust;
- 3) julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
- 4) teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- 5) rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujundamisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
- 6) lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

3. Õppetegevus

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingu teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda;
- 3) võimaldatakse õppida individuaalselt ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust;
- 5) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) laiendatakse õpikeskkonda: õppekäigud kontsertidele, teatritesse, muuseumidesse, stuudiotesse, muusikakoolidesse, looduskeskkonda, näitustele, raamatukogudesse jne;
- 7) kasutatakse mitmekesist ja tänapäevast õppemetoodikat;
- 8) leitakse tunnivälise muusikaalase tegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid jm).

3.1. I kooliastme õppetegevused:

- 1) ühehäälneline laulmine ja osalemine kooris;
- 2) meloodia laulmine käemärkide, rändnoodi, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
- 3) mänguoskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel, plokkflöödil või 6-keelsel väikekandelil;
- 4) kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- 5) muusikapala meeleolu väljendamine liikumise kaudu;
- 6) esinemisjulguse ja -oskuse arendamine;
- 7) muusika väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades;
- 8) õppekäigud, kontserdil, teatris ja muuseumis käimine jne.

I kooliastmes on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Lauldakse nii ühehäälselt *a cappella* kui ka saatega. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatraditsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus. Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Olulisel kohal on muusikaline liikumine: rahvatantsud ja laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste esinemisoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

3.2. II kooliastme õppetegevused:

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- 2) kahe- või kolmehäälneline laulmine kooris;
- 3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine laulude õppimisel;
- 4) pillimänguoskuste arendamine ja rakendamine erinevates pillikoosseisudes;
- 5) kuulatud muusikapalade iseloomustamine, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- 6) eri rahvaste tantsude karakteri väljendamine liikumises;
- 7) muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes;
- 8) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- 9) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid jne).

II kooliastme õpilasele omast teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Selles eas tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised tegevused on selleski kooliastmes laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse *a cappella* ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid. Liikumistegevuse põhirõhk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu. Muusikat kuulates arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtsustub muusika oskussõnade kasutamine muusikapalasisid analüüsides ning oma arvamuse põhjendamine vestlustes. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste eneseväljendusoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

3.3. III kooliastme õppetegevused:

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- 2) kahe- või kolmehäälselt laulmine kooris;
- 3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine, lauldes noodist lihtsamaid meloodiaid;
- 4) pillimänguoskuse rakendamine üksi ja koos muusitseerides;
- 5) isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- 6) muusika meeoleolu, stiili ja vormi väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest;
- 7) loominguliste ideede teostamiseks sobivate muusika väljendusvahendite leidmine ja kasutamine;
- 8) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- 9) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid, muusikakõrgkoolid jne).

III kooliastmes on tähelepanu keskmes iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning õpilaste muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, kooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse muusitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtteid. Kuna selles vanuseastmes on suur huvi pop- ja rokkmuusika vastu, tuleks leida koolis ansambli mängu harrastamise võimalusi. Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatööna. Muusikat kuulates tähtsustub kuuldu muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida

omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm) toetatakse õpilaste isikupärast esinemisuskust. Et omandada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

4. Hindamine

Õpitulemusi hinnates lähtutakse põhikooli riikliku õppekava, TERA õppekava üldosa ja teiste hindamist reguleerivate õigusaktide käsitlusest.

Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele.

Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust, tunnist osavõttu, hinnangut enese ja kaasõpilaste osalemisele ning saavutustele õppes. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana kokkuvõtval hindamisel.

Õpitulemusi hinnatakse suuliste sõnaliste ning numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane teab, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid – neist teavitamise kord on sätestatud TERA õppekava üldosas.

I kooliastmes hinnatakse peamiselt muusikalisi tegevusi: laulmist, pillimängu ja loovtegevusi. II ja III kooliastmes on suurem kaal muusikaliste teadmiste ning oskuste kasutamisel muusikalistes tegevustes.

5.1. I kooliaste

5.1.1 Õpitulemused

I kooliastme õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust.

3. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
- 2) laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses kooris; mõistab laulupeo tähendust;
- 3) laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislause;

- 4) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 5) lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- 6) rakendab pillimängu kaasmängudes;
- 7) kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- 8) kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat;
- 9) väärtustab enese ja teiste loomingut.

Laulmine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- 3) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp”, „Teele, tee, kurekesed”, „Kevadel” (Juba linnukesed ....), „Kevadpidu” (Elagu kõik ....).

Pillimäng

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või *ostinato*'des;
- 2) on omandanud 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides;
- 3) väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.

Muusikaline liikumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge.

Omalooming

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
- 3) loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;
- 4) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus);
- 2) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- 3) eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat;
- 4) on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill);
- 5) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;
- 6) väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;
- 7) seostab muusikapala selle autoritega.

Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab allolevate helivälvuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- 2) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
- 4) mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;
- 5) õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida;
- 6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
  - a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivälvuse pikendajana;
  - b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;
  - c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, *ostinato*, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;
  - d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, *piano*, *forte*, fermaat;
  - e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke *latern*, *segno*, *volt*.

Õppekäigud

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

5.1.2. 1. klassi ainekava

Õppesisu ja -tegevus	Õpitulemused	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud.	<ul style="list-style-type: none"> • osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes; • lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust.	Eesti keel ja kirjandus, matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, tööõpetus, kunst, kehaline kasvatus, arvutiõpetus.	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine Keskond ja jätkusuutlik areng Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Kultuuriline identiteet Teabekeskond Tehnoloogia ja innovatsioon Tervis ja ohutus Väärtused ja kõlblus

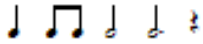
<p>Laulmine</p> <p>* Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;</p> <p>* mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeoleolu;</p> <p>* laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;</p> <p>* laulab eesti rahvalaule ja regilaule seoses kalendritähtpäevadega;</p> <p>* laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laule õpetaja valikul;</p> <p>* laulab peast kooliastme ühislause:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti hümn (F. Pacius), • „Mu koduke" (A. Kiiss), • „Tiliseb, tiliseb aisakell" (L. Wirkhaus); lastelaulud: • „Lapsed, tupp", • „Teele, teele, kurekesed" • „Kevadel" (Juba linnukesed ....) • „Kevadpidu" (Elagu kõik ....) <p>Klassi ühislaulud: "Eesti hümn", "Lapsed tupp", "Kevadel"</p>	<ul style="list-style-type: none"> • laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris, mõistab laulupeo tähendust; • laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislause 	<p>Eesti keel</p> <p>Õigekiri, silbitamine, teksti tähenduse mõistmine, hääldamine, diktsioon, laulutekstide autorid.</p> <p>Matemaatika</p> <p>Arvud, helipikkused, helikõrgused, taktimõõt, laulu vorm, võrdlus, liitmine-lahutamine, loendamine, loogika, mälu.</p> <p>Inimeseõpetus</p> <p>Kodu, kodumaa- ja rahvakalendriteemad; aeg (tempo) liiklus.</p> <p>Kehaline kasvatus</p> <p>Laulu- ja ringmängud, õige kehahoid ja keha tunnetamine laulmisel, hingamine.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: teksti tähenduse mõistmine, hääldamine, diktsioon, loendamine, võrdlus, loogika, mälu.</p> <p>Keskfond ja jätkusuutlik areng: kodumaa- ja rahvakalendriteemad.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: laulu- ja ringmängud.</p> <p>Kultuuriline identiteet: kodu, kodumaa- ja rahvakalendriteemad, hümn.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: helipikkuste- ja helikõrguste kuulamine arvutimängudes.</p> <p>Tervis ja ohutus: õige kehahoid, hingamine, hääle tekitamine.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: kodumaa- ja rahvakalendriteemad.</p>
--	---	--	--

<p>* Õpib tundma astmeid SO, MI, RA, JO, kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi, tajuma astmemudeleid (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA jne.) kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid); • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (laulmisel). 	<p>Kunsti- /loodusõpetus Loodusandide (kastanite, tõrude, kivide vms) värvimine vastavalt astmete värvile, kasutamine astme- ja rütmitöös).</p> <p>Matemaatika Helipikkused, helikõrgused, taktimõõt, laulu osad.</p>	
<p>Pillimäng</p> <p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des; * väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab pillimängu kaasmängudes; • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (pillimängus). 	<p>Matemaatika Noodi-, helikõrgused, taktimõõt.</p> <p>Kehaline kasvatus Kehapillisaated, koordineerimine, hingamine, õiged mänguvõtted.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: lihtsate rütmipillide valmistamine, koordineerimine, õiged mänguvõtted.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: lihtsate rütmipillide valmistamine.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusikalised arvutimängud..</p> <p>Tervis ja ohutus: koordineerimine, hingamine.</p>

<p>Muusikaline liikumine</p> <p>* Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; * tantsib eesti laulu- ja ringmänge.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (liikumises); 	<p>Kehaline kasvatus Muusikapala meeleolu ja sisu kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated, eesti laulu- ja ringmängud.</p> <p>Matemaatika Muusikapala ülesehitus.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: muusikapala meeleolu ja sisu kujutamine liikumise kaudu, muusikapala ülesehitus.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusikapala ülesehitus.</p> <p>Kultuuriline identiteet: rahvamuusika.</p> <p>Tervis ja ohutus: kehapillisaated, muusikaline liikumine.</p>
<p>Omalooming</p> <p>* Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; * loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärssse, laulusõnu jne; * kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • väärtustab enese ja teiste loomingut; • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (omaloomingus). 	<p>Eesti keel Õigekiri, liisusalme, regivärsside loomine.</p> <p>Kehaline kasvatus Muusikale liikumise kujundamine vastavalt laulu karakterile, kehapillisaated, koordinatsioon.</p> <p>Matemaatika Taktimõõt, muusika osad.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: lihtsate rütmipillide valmistamine, õigekiri, regivärsside loomine, koordinatsioon.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: lihtsate rütmipillide valmistamine.</p> <p>Kultuuriline identiteet: liisusalme ja regivärsside loomine, traditsioonid.</p>

<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>* On tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); * kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; * väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; * seostab muusikapala selle autoritega. * eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat; • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (muusika kuulamisel); • väärtustab enese ja teiste loomingut. 	<p>Eesti keel Õigekiri, sõnavara, väljendusoskus, arutlus.</p> <p>Kunst Muusika meeleolu visualiseerimine.</p> <p>Matemaatika Võrdlemine, osad muusikas, erinevad taktimõõdud, loogika.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, sõnavara, väljendusoskus, loogika.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: kodu ja kodumaa.</p> <p>Kultuuriline identiteet: traditsioonid, kombed.</p> <p>Teabekeskkond: muusikaliste näidete leidmine internetis.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusika meeleolu visualiseerimine, omavalmistatud rütmipillide kasutamine, muusikalised arvutimängud.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: kodu ja kodumaa.</p>
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad</p> <p>* Mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (muusikalises kirjaoskuses). • 	<p>Eesti keel Õigekiri, sõnavara, väljendusoskus.</p> <p>Matemaatika Joon, noodivältused,</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, sõnavara, väljendusoskus, rahvatantsud.</p>

<p>* noodivältused, paus, rütmifiguurid: </p> <p>* tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides:</p> <p>* astmetel SO, MI, RA, (JO) põhinevad mudelid</p> <p>* mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:</p> <ol style="list-style-type: none"> meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana; koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor; muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, <i>ostinato</i>, kaasmäng, eelmäng, vahemäng; rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, <i>piano</i>, <i>forte</i>, fermaat; laulurepertuaariga tutvustatakse märke <i>latern</i>, <i>segno</i>, <i>volt</i> 		<p>taktimõõt, laulu osad, fermaat, sümbolid.</p> <p>Inimeseõpetus Meetrum, vaikselt, valjult, tempo.</p> <p>Kehaline kasvatus Rahvatantsud.</p> <p>Kunst Kõlavärv.</p>	<p>Kultuuriline identiteet: rahvatantsud, rahvalaulud.</p>
--	--	--	---

<p>Õppekäigud</p> <p>* Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;</p> <p>* kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	<p>* huvitub muusikast nii koolis kui ka väljaspool kooli</p>	<p>Eesti keel Sõnavara, k.a. muusikaline, väljendusoskus, arutus.</p> <p>Kunst Muusikelamuse kujutamine visuaalselt.</p> <p>Kehaline kasvatus Muusika kujutamine liikumise kaudu.</p> <p>Tööõpetus Lihtsa rütmipilli valmistamine.</p> <p>Matemaatika Loogika.</p> <p>Loodusõpetus Loodushääled, keskkonna hääled.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: sõnavara, (muusikaline) väljendusoskus, arutus, loogika, lihtsamate rütmipillide valmistamine.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: loodushääled, keskkonna hääled.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: lihtsa rütmipilli valmistamine.</p> <p>Tervis ja ohutus: loodushääled, keskkonna hääled, liiklus.</p>
--	---	--	---

5.1.3. 2. klassi ainekava

Õppesisu ja -tegevus	Õpitulemused	Lõiming	Läbivad teemad
<p>Laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes; • lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust. 	<p>Eesti keel ja kirjandus, matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, tööõpetus kunst, kehaline kasvatus,</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine Keskkond ja jätkusuutlik areng Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Kultuuriline identiteet</p>

		arvutiõpetus	Teabekeskond Tehnoloogia ja innovatsioon Tervis ja ohutus Väärtused ja kõlblus
--	--	--------------	--

<p>Laulmine</p> <p>* Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;</p> <p>* mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;</p> <p>* laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;</p> <p>* laulab eesti rahvalaule ja regilaule seoses kalendritähtpäevadega;</p> <p>* laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laule õpetaja valikul;</p> <p>* laulab peast kooliastme ühislause: Eesti hümn (F. Pacius),</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Mu koduke" (A. Kiiss), • „Tiliseb, tiliseb aisakell" (L. Wirkhaus); lastelaulud: • „Lapsed, tupp", • „Teele, teele, kurekesed" • „Kevadel" (Juba linnukesed ....) • „Kevadpidu" (Elagu kõik ....) <p>Klassi ühislaulud: “Mu koduke”, “Tiliseb, tiliseb aisakell”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris, mõistab laulupeo tähendust; • laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislause 	<p>Eesti keel</p> <p>Õigekiri, silbitamine, teksti tähenduse mõistmine, hääldamine, diktsioon, laulutekstide autorid.</p> <p>Matemaatika</p> <p>Arvud, helipikkused, helikõrgused, taktimõõt, laulu vorm, võrdlus, liitmine-lahutamine, loendamine, loogika, mälu.</p> <p>Inimeseõpetus</p> <p>Kodu, kodumaa- ja rahvakalendriteemad; aeg (tempo) liiklus.</p> <p>Kehaline kasvatus</p> <p>Laulu- ja ringmängud, õige kehahoid ja keha tunnetamine laulmisel, hingamine.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: teksti tähenduse mõistmine, hääldamine, diktsioon, loendamine, võrdlus, loogika, mälu.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: kodumaa- ja rahvakalendriteemad.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: laulu- ja ringmängud.</p> <p>Kultuuriline identiteet: kodu, kodumaa- ja rahvakalendriteemad, hümn.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: helipikkuste- ja helikõrguste kuulamine arvutimängudes.</p> <p>Tervis ja ohutus: õige kehahoid, hingamine, hääle tekitamine.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: kodumaa- ja rahvakalendriteemad.</p>
--	---	--	--

<p>* Õpib tundma astmeid SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO¹, ja tajuma astmemudeleid (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA jne.) kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid); • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (laulmisel). 	<p>Kunst/loodusõpetus Loodusandide (kastanite, tõrude, kivide vms) värvimine vastavalt astmete värvile, kasutamine astme- ja rütmitöös).</p> <p>Matemaatika Helipikkused, helikõrgused, taktimõõt, laulu osad.</p>	
<p>Pillimäng</p> <p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des; * väljendab pillimängus muusika sisu ja meeoleolu. * seoses pillimänguga õpitakse tundma viiulivõtit, tähtnimesid ja nende asukohta noodijoonestikul.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab pillimängu kaasmängudes; • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (pillimängus). 	<p>Matemaatika Noodi-, helikõrgused, taktimõõt.</p> <p>Kehaline kasvatus Kehapillisaated, koordinatsioon, hingamine, õiged mänguvõtted.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: lihtsate rütmipillide valmistamine, koordinatsioon, õiged mänguvõtted.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: lihtsate rütmipillide valmistamine.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusikalised arvutimängud..</p> <p>Tervis ja ohutus: koordinatsioon, hingamine.</p>

<p>Muusikaline liikumine</p> <p>* Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; * tantsib eesti laulu- ja ringmänge.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (liikumises); 	<p>Kehaline kasvatus Muusikapala meeleolu ja sisu kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated, eesti laulu- ja ringmängud.</p> <p>Matemaatika Muusikapala ülesehitus.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: muusikapala meeleolu ja sisu kujutamine liikumise kaudu, muusikapala ülesehitus.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusikapala ülesehitus.</p> <p>Kultuuriline identiteet: rahvamuusika.</p> <p>Tervis ja ohutus: kehapillisaated, muusikaline liikumine.</p>
<p>Omalooming</p> <p>* Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; * loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärssse, laulusõnu jne; * kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks</p>	<ul style="list-style-type: none"> • väärtustab enese ja teiste loomingut; • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (omaloomingus). 	<p>Eesti keel Õigekiri, liisusalvide, regivärsside loomine.</p> <p>Kehaline kasvatus Muusikale liikumise kujundamine vastavalt laulu karakterile, kehapillisaated, koordinatsioon.</p> <p>Matemaatika Taktimõõt, muusika osad.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: lihtsate rütmipillide valmistamine, õigekiri, regivärsside loomine, koordinatsioon.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: lihtsate rütmipillide valmistamine.</p> <p>Kultuuriline identiteet: liisusalvide ja regivärsside loomine, traditsioonid</p>

<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>* On tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); * kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; * väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; * seostab muusikapala selle autoritega. * on tutvunud kuuldeliselt ja visuaalselt eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, löötpill, torupill, sarvepill, vilepill);</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat; • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (muusika kuulamisel); • väärtustab enese ja teiste loomingut. 	<p>Eesti keel Õigekiri, sõnavara, väljendusoskus, arutlus.</p> <p>Kunst Muusika meeleolu visualiseerimine.</p> <p>Matemaatika Võrdlemine, osad muusikas, erinevad taktimõõdud, loogika.</p> <p>Inimeseõpetus Aeg (tempo), kodu ja kodumaa.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, sõnavara, väljendusoskus, loogika.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: kodu ja kodumaa.</p> <p>Kultuuriline identiteet: traditsioonid, kombed.</p> <p>Teabekeskond: autorlus, muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusika meeleolu visualiseerimine, omavalmistatud rütmipillide kasutamine, muusikalised arvutimängud.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: kodu ja kodumaa.</p>
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad</p> <p>* Mõistab allolevate helivältuste,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (muusikalises kirjaoskuses). 	<p>Eesti keel Õigekiri, sõnavara, väljendusoskus.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, sõnavara, väljendusoskus,</p>

<p>rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:</p> <p>* noodivältused, paus, rütmifiguurid: </p> <p>* tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides: * astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁ põhinevad mudelid; * mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;</p> <p>* mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana; b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor; c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, <i>ostinato</i>, kaasmäng, eelmäng, vahemäng; d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, <i>piano</i>, <i>forte</i>, fermaat; e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke <i>latern</i>, <i>segno</i>, <i>volt</i></p>		<p>Matemaatika Joon, noodivältused, taktimõõt, laulu osad, fermaat, sümbolid.</p> <p>Inimeseõpetus Meetrum, vaikselt, valjult, tempo.</p> <p>Kehaline kasvatus Rahvatantsud.</p> <p>Kunst Kõlavärv.</p>	<p>rahvatantsud.</p> <p>Kultuuriline identiteet: rahvatantsud, rahvalaulud.</p>
---	--	---	--

<p>Õppekäigud</p> <p>* Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;</p> <p>* kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • huvitub muusikast nii koolis kui ka väljaspool kooli 	<p>Eesti keel Sõnavara, k.a. muusikaline, väljendusoskus, arutlus.</p> <p>Kunst Muusikelamuse kujutamine visuaalselt.</p> <p>Kehaline kasvatus Muusika kujutamine liikumise kaudu.</p> <p>Tööõpetus Lihtsa rütmipilli valmistamine.</p> <p>Matemaatika Loogika.</p> <p>Loodusõpetus Loodushääled, keskkonna hääled.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: sõnavara, (muusikaline) väljendusoskus, arutlus, loogika, lihtsamate rütmipillide valmistamine.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: loodushääled, keskkonna hääled.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: lihtsa rütmipilli valmistamine.</p> <p>Tervis ja ohutus: loodushääled, keskkonna hääled, liiklus.</p>
--	--	---	--

5.1.3. 3. klassi ainekava

Õppesisu ja -tegevus	Õpitulemused	Lõiming	Läbivad teemad
----------------------	--------------	---------	----------------

<p>Laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes; • lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust. 	<p>Eesti keel ja kirjandus, matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, tööõpetus kunst, kehaline kasvatus, arvutiõpetus</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine Keskond ja jätkusuutlik areng Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Kultuuriline identiteet Teabekeskond Tehnoloogia ja innovatsioon Tervis ja ohutus Väärtused ja kõlblus</p>
--	--	--	---

<p>Laulmine</p> <p>* Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;</p> <p>* mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeoleu;</p> <p>* laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;</p> <p>* laulab eesti rahvalaule ja regilaule seoses kalendritähtpäevadega;</p> <p>* laulab erineva karakteri, helilaadi, taktimõõdu ning tempoga laule õpetaja valikul;</p> <p>* laulab peast kooliastme ühislause:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti hümn (F. Pacius), • „Mu koduke" (A. Kiiss), • „Tiliseb, tiliseb aisakell" (L. Wirkhaus); lastelaulud: • „Lapsed, tupp", • „Teele, tee, kurekesed" • „Kevadel" (Juba linnukesed ....) • „Kevadpidu" (Elagu kõik ....) <p>Klassi laulud: "Teele, tee, kurekesed", "Kevadpidu"</p>	<ul style="list-style-type: none"> • laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris, mõistab laulupeo tähendust; • laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislause 	<p>Eesti keel Õigekiri, silbitamine, teksti tähenduse mõistmine, hääldamine, diktsioon, laulutekstide autorid.</p> <p>Matemaatika Arvud, helipikkused, helikõrgused, taktimõõt, laulu vorm, võrdlus, liitmine-lahutamine, loendamine, loogika, mälu.</p> <p>Inimeseõpetus Kodu, kodumaa- ja rahvakalendriteemad; aeg (tempo) liiklus.</p> <p>Kehaline kasvatus Laulu- ja ringmängud, õige kehahoid ja keha tunnetamine laulmisel, hingamine.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: teksti tähenduse mõistmine, hääldamine, diktsioon, loendamine, võrdlus, loogika, mälu.</p> <p>Keskond ja jätkusuutlik areng: kodumaa- ja rahvakalendriteemad.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: laulu- ja ringmängud.</p> <p>Kultuuriline identiteet: kodu, kodumaa- ja rahvakalendriteemad, hümn.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: helipikkuste- ja helikõrguste kuulamine arvutimängudes.</p> <p>Tervis ja ohutus: õige kehahoid, hingamine, hääle tekitamine.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: kodumaa- ja rahvakalendriteemad.</p>
--	---	--	---

<p>* Õpib tundma astmeid SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁, JO¹, NA, DI ja tajuma astmemudeleid (SO-MI, SO-RA, SO-MI-RA jne.) kuulmise, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid); • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (laulmisel). 	<p>Kunst/loodusõpetus Loodusandide (kastanite, tõrude, kivide vms) värvimine vastavalt astmete värvile, kasutamine astme- ja rütmitöös).</p> <p>Matemaatika Helipikkused, helikõrgused, taktimõõt, laulu osad.</p> <p>Tööõpetus Paberist noodijoonestiku lõikamine ja papile vms kleepimine, selle kasutamine töös astmetega</p>	
<p>Pillimäng</p> <p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des; * väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu. * võimaluse korral on omandanud 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerimisel; * seoses pillimänguga õpitakse tundma viiulivõtit, tähtnimesid ja nende asukohta noodijoonestikul.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab pillimängu kaasmängudes; • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (pillimängus). 	<p>Matemaatika Noodi-, helikõrgused, taktimõõt.</p> <p>Tööõpetus Lihtsate rütmipillide valmistamine.</p> <p>Kehaline kasvatus Kehapillisaated, koordinatsioon, hingamine, õiged mänguvõtted.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: lihtsate rütmipillide valmistamine, koordinatsioon, õiged mänguvõtted.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: lihtsate rütmipillide valmistamine.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon:</p>

			<p>muusikalised arvutimängud..</p> <p>Tervis ja ohutus: koordineatsioon, hingamine.</p>
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>* Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;</p> <p>* tantsib eesti laulu- ja ringmänge.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (liikumises); 	<p>Kehaline kasvatus Muusikapala meeleolu ja sisu kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated, eesti laulu- ja ringmängud.</p> <p>Matemaatika Muusikapala ülesehitus.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: muusikapala meeleolu ja sisu kujutamine liikumise kaudu, muusikapala ülesehitus.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusikapala ülesehitus.</p> <p>Kultuuriline identiteet: rahvamuusika.</p> <p>Tervis ja ohutus: kehapillisaated, muusikaline liikumine.</p>
<p>Omalooming</p> <p>* Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>* kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;</p> <p>* loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;</p> <p>* kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • väärtustab enese ja teiste loomingut; • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (omaloomingus). 	<p>Eesti keel Õigekiri, liisusalvide, regivärsside loomine.</p> <p>Kehaline kasvatus Muusikale liikumise kujundamine vastavalt laulu karakterile, kehapillisaated, koordineatsioon.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: lihtsate rütmipillide valmistamine, õigekiri, regivärsside loomine, koordineatsioon.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: lihtsate rütmipillide</p>

		<p>Matemaatika Taktimõõt, muusika osad.</p> <p>Tööõpetus Lihtsate rütmipillide valmistamine</p>	<p>valmistamine.</p> <p>Kultuuriline identiteet: liisusalmide ja regivärsside loomine, traditsioonid.</p>
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>* On tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); * kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; * väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; * seostab muusikapala selle autoritega. * eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat; * on tutvunud kuuldeliselt ja visuaalselt eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill); * eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat; • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (muusika kuulamisel); • väärtustab enese ja teiste loomingut. 	<p>Eesti keel Õigekiri, sõnavara, väljendusoskus, arutlus.</p> <p>Kunst Muusika meeleolu visualiseerimine.</p> <p>Matemaatika Võrdlemine, osad muusikas, erinevad taktimõõdud, loogika.</p> <p>Inimeseõpetus Aeg (tempo), kodu ja kodumaa.</p> <p>Tööõpetus Omavalmistatud rütmipillide kasutamine taktimõõdu eristamisel.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, sõnavara, väljendusoskus, loogika.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: kodu ja kodumaa.</p> <p>Kultuuriline identiteet: traditsioonid, kombed.</p> <p>Teabekeskond: autorlus, muusikaliste näidete leidmine internetis..</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusika meeleolu visualiseerimine, omavalmistatud rütmipillide kasutamine, muusikalised arvutimängud.</p>

			Väärtused ja kõlblus: kodu ja kodumaa
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad</p> <p>* Mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:</p> <p>* noodivältused, paus, rütmifiguurid:</p> <p>* rütmifiguurid ja paus:</p> <p>* tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides:</p> <p>* astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA_I, SO_I, JO¹, NA, DI põhinevad mudelid;</p> <p>* JO- ja RA- astmerida (duur ja moll) seoses lauludega</p> <p>* mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:</p> <p>a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana;</p> <p>b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;</p> <p>c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes (muusikalises kirjaoskuses). 	<p>Eesti keel Õigekiri, sõnavara, väljendusoskus.</p> <p>Matemaatika Joon, noodivältused, taktimõõt, laulu osad, fermaat, sümbolid.</p> <p>Tööõpetus Rütmikaardid.</p> <p>Inimeseõpetus Meetrum, vaikselt, valjult, tempo.</p> <p>Kehaline kasvatus Rahvatantsud.</p> <p>Kunst Kõlavärv.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, sõnavara, väljendusoskus, rahvatantsud.</p> <p>Kultuuriline identiteet: rahvatantsud, rahvalaulud.</p>

<p><i>ostinato</i>, kaasmäng, eelmäng, vahemäng; d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, <i>piano</i>, <i>forte</i>, fermaat; e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke <i>latern</i>, <i>segno</i>, <i>volt</i>.</p>			
<p>Õppekäigud</p> <p>* Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;</p> <p>* kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • huvitub muusikast nii koolis kui ka väljaspool kooli 	<p>Eesti keel Sõnavara, k.a. muusikaline, väljendusoskus, arutlus.</p> <p>Kunst Muusikaelamuse kujutamine visuaalselt.</p> <p>Kehaline kasvatus Muusika kujutamine liikumise kaudu.</p> <p>Tööõpetus Lihtsa rütmipilli valmistamine.</p> <p>Matemaatika Loogika.</p> <p>Loodusõpetus Loodushääled, keskkonna hääled.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: sõnavara, (muusikaline) väljendusoskus, arutlus, loogika, lihtsamate rütmipillide valmistamine.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: loodushääled, keskkonna hääled.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: lihtsa rütmipilli valmistamine.</p> <p>Tervis ja ohutus: loodushääled, keskkonna hääled, liiklus.</p>

5. 2. II kooliaste

Õpitulemused

II kooliastme õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust.

6. klassi lõpetaja:

1) osaleb meelega muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;

2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;

3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;

4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;

5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislause;

6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);

7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;

8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;

9) kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust;

10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;

11) leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas.

Laulmine

Õpitulemused

Õpilane:

1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;

2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;

3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;

4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;

5) laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Võrk), „Kas tunned maad” (J. Berad), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber).

Pillimäng

Õpitulemused

Õpilane:

1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või *ostinato*’des;

2) rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid; seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;

3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- 3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või *ostinato*'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab improvisatsioonides astmemudeleid;
- 3) loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;
- 4) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;
- 4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;
- 5) on tutvunud Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt;
- 6) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;
- 7) teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.

Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- 4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
  - a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud;
  - b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon;
  - c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);
  - d) tempo, *andante*, *moderato*, *allegro*, *largo*, *ritenuto*, *accelerando*, *dünaamika*, *piano*, *forte*, *mezzopiano*, *mezzoforte*, *pianissimo*, *fortissimo*, *crescendo*, *diminuendo*;
- 7) kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

Õppekäigud

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

5.2.1 4. klassi ainekava

Õppesisu ja -tegevus	Õpitulemused	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud.	<ul style="list-style-type: none"> • osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles; • oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslasi 	Eesti keel, kirjandus (5., 6.kl), matemaatika, loodusõpetus, kunst, tehnoloogiaõpetus, ühiskonnaõpetus, kehaline kasvatus, võõrkeeled, ajalugu,	

<p>Laulmine</p> <p>* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;</p> <p>* laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule <i>a cappella</i> ja saatega;</p> <p>* rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas laudes;</p> <p>* laulab peast kooliastme ühislaulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti hümn (Fr. Pacius), • "Kui Kungla rahvas" (K. A. Hermann), • "Mu isamaa armas" (saksa rhvl), • "Eesti lipp" (E. Vörk), • "Püha öö" (F. Gruber), • "Kas tunned maad" (J. Berad), • "Meil aiaäärne tänavas" (eesti rhl); 	<ul style="list-style-type: none"> • laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades; • laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust; • oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaulu. 	<p>arvutiõpetus</p> <p>Eesti keel, Teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, ilmekus.</p> <p>Kirjandus Laulutekstide autorid.</p> <p>Matemaatika Laulu vorm, taktimõõt, murrud, mälu, seostamisoskus.</p> <p>Ühiskonnaõpetus Kodu, kodumaa; rahvakalendri tähtpäevad; aeg (tempo) liiklus.</p> <p>Kehaline kasvatus Õige kehahoid ja hingamine.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: teksti tähenduse mõistmine, diktsioon, ilmekus, mälu, seostamisoskus.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: kodumaa- ja rahvakalendriteemad.</p> <p>Kultuuriline identiteet: kodu, kodumaa- ja rahvakalendriteemad, traditsioonid.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: pillimäng arvutimängudes.</p> <p>Tervis ja ohutus: õige kehahoid, hingamine, tempo liikluses.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: kodumaa- ja rahvakalendriteemad.</p>
<p>* Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid); • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja 	<p>Eesti keel Silbitamine teksti rütmistamisel.</p> <p>Matemaatika</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: looduslike materjalide kasutamine.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik</p>

<p>RAI, SOI, JO¹, LE, NA, DI); * duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega;</p>	<p>teadmisi (laulmisel).</p>	<p>Helipikkused ja -kõrgused, taktimõõt, murrud, helikõrguste vahelised kaugused.</p> <p>Kunst/loodusõpetus Looduslike materjalide (puupulgad, kivid jms) kasutamine astmetrepiks</p> <p>Tehnoloogiaõpetus Omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine rütmialases töös ja laulmisel relatiivsete astmetega.</p>	<p>areng:</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: looduslike materjalide kasutamine.</p>
<p>Pillimäng</p> <p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des; * rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid; * seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (pillimängus) 	<p>Matemaatika Noodi-, helikõrgused, taktimõõt, seostamisoskus (astme- ja tähtnimed, helistikud ja kolmkõlad).</p> <p>Tehnoloogiaõpetus Lihtsate pillide valmistamine.</p> <p>Kehaline kasvatus Kehapillisaated, hingamine, koordinatsioon, õiged</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: seostamisoskus, koordinatsioon, hingamine, õiged mänguvõtted.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: lihtsate pillide valmistamine.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: lihtsate pillide valmistamine.</p>

		mänguvõtted.	Tervis ja ohutus: kehahoid, hingamine, koordinatsioon, õigete laulmisharjumuste pillimänguvõtete kujundamine
Muusikaline liikumine * Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (liikumises). 	Kehaline kasvatus Muusikapala ja eri maade rahvamuusikale iseloomuliku karakteri kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated, eesti laulu- ja ringmängud. Matemaatika Muusikapala vorm.	Kultuuriline identiteet: eri maade rahvamuusikale iseloomuliku karakteri kujutamine, eesti laulu- ja ringmängud, rahvamuusika. Tervis ja ohutus: hääle tugevus, koormus. Väärtused ja kõlblus: lugupidav suhtumine erinevatesse kultuuridesse, rahvamuusikasse.
Omalooming * Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i> 'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab improvisatsioonides astmemudeleid; * loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne; * kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.	<ul style="list-style-type: none"> • julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades; • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (omaloomingus). 	Eesti keel Õigekiri, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus. Kehaline kasvatus Muusikale liikumise loomine vastavalt laulu karakterile, kehapillisaated,	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, väljendusoskus, õiged mänguvõtted, lihtsate pillide ja muusikateemaliste mängude valmistamine, rütmikaartide valmistamine, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi

		<p>koordinatsioon, õiged mänguvõtted.</p> <p>Matemaatika Taktimõõt, murrud, muusikapala vorm.</p> <p>Tööõpetus Lihtsate pillide ja muusikateemaliste mängude valmistamine.</p> <p>Kunst Rütmikaartide valmistamine.</p> <p>Arvutiõpetus Lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>	<p>kasutades.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: lihtsate pillide ja muusikateemaliste mängude valmistamine, rütmikaartide valmistamine, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p> <p>Kultuuriline identiteet: regivärsside loomine.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: lihtsate pillide ja muusikateemaliste mängude valmistamine, rütmikaartide valmistamine, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi ja arvutimänge kasutades.</p> <p>Tervis ja ohutus: õiged mänguvõtted.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: lugupidav suhtumine kaaslaste saavutustesse</p>
--	--	--	--

<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>* Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; (kahe- ja kolmeosaline lihtvorm);</p> <p>* iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;</p> <p>* teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.</p> <p>*kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust • eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (muusika kuulamisel) 	<p>Eesti keel Sõnavara, õigekiri, sh muusikaline, väljendus- ja põhjendusoskus (kirjalik ja suuline).</p> <p>Kirjandus Autorlus.</p> <p>Kunst Muusika meeolelu visualiseerimine.</p> <p>Matemaatika Võrdlemine, eristamine, muusikapala vorm, erinevad taktimöödud, loogika.</p> <p>Ühiskonnaõpetus Aeg (tempo), kodu ja kodumaa.</p> <p>Tehnoloogiaõpetus Omavalmistatud muusikalooliste mängude kasutamine.</p> <p>Võõrkeeled võõrkeelsete laulutekstide mõistmine, sõnaraamatu kasutamine.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: sõnavara, õigekiri, väljendus- ja põhjendusoskus, autorlus, võrdlemine, loogika, omavalmistatud muusikalooliste mängude kasutamine, sõnaraamatu kasutamine, muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis.</p> <p>Kultuuriline identiteet: kodu ja kodumaa, riigid, rahvad, Eesti ja erinevate maade kultuurilugu.</p> <p>Teabekeskkond: autorlus, muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusika meeolelu visualiseerimine, omavalmistatud muusikalooliste mängude kasutamine,</p>
---	---	--	--

<p>helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli,</p> <p>b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon;</p> <p>c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid);</p> <p>d) tempo, dünaamika, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, <i>pianissimo</i>, <i>fortissimo</i>, <i>crescendo</i>, <i>diminuendo</i>;</p> <p>e) + kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara .</p>		<p>muusikaalaste terminite tähenduse mõistmine seoses lauludega.</p> <p>Arvutiõpetus Muusikaterminitele seletuste leidmine internetis</p>	
--	--	--	--

<p>Õppekäigud</p> <p>* Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>* kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles 	<p>Eesti keel Õigekiri, sõnavara, sh muusikaline, väljendusoskus.</p> <p>Kunst Muusikaelamuse kujutamine visuaalselt.</p> <p>Kehaline kasvatus Muusikaelamuse kujutamine liikumises ja dramatiseeringus.</p> <p>Matemaatika Loogika, arutlusoskus.</p> <p>Arvutiõpetus Teabe otsimine ja leidmine ürituste, institutsioonide kohta.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, sõnavara, (muusikaline) väljendusoskus, loogika, arutlusoskus, muusikaelamuse kujutamine visuaalselt, liikumises ja dramatiseeringus.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: muusikaelamise kujutamine visuaalselt, liikumises ja dramatiseeringus.</p> <p>Teabekeskond: teabe otsimine ürituste ja institutsioonide kohta.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusikaelamise kujutamine visuaalselt, liikumises ja dramatiseeringus.</p>
---	--	--	---

5.2.2. 5. klassi ainekava

Õppesisu ja -tegevus	Õpitulemused	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine,	<ul style="list-style-type: none"> • osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb 	Eesti keel, kirjandus (5., 6.kl), matemaatika,	

<p>omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud.</p>	<p>selles;</p> <ul style="list-style-type: none"> oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslasi 	<p>loodusõpetus, kunst, tehnoloogiaõpetus, ühiskonnaõpetus, kehaline kasvatus, võõrkeeled, ajalugu, arvutiõpetus</p>	
<p>Laulmine</p> <p>* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;</p> <p>* laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule <i>a cappella</i> ja saatega;</p> <p>* rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;</p> <p>* laulab peast kooliastme ühislaulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Eesti hümn (Fr. Pacius), "Kui Kungla rahvas" (K. A. Hermann), "Mu isamaa armas" (saksa rhvl), "Eesti lipp" (E. Võrk), "Püha öö" (F. Gruber), "Kas tunned maad" (J. Berad), "Meil aiaäärne tänavas" (eesti rhl); 	<ul style="list-style-type: none"> laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades; laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust; oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaulu. 	<p>Eesti keel Teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, ilmekus.</p> <p>Kirjandus Laulutekstide autorid.</p> <p>Matemaatika Laulu vorm, taktimõõt, murrud, mälu, seostamisoskus.</p> <p>Ühiskonnaõpetus Kodu, kodumaa; rahvakalendri tähtpäevad; aeg (tempo) liiklus.</p> <p>Kehaline kasvatus Õige kehahoid ja hingamine.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: teksti tähenduse mõistmine, diktsioon, ilmekus, mälu, seostamisoskus.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: kodumaa- ja rahvakalendriteemad.</p> <p>Kultuuriline identiteet: kodu, kodumaa- ja rahvakalendriteemad, traditsioonid.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: pillimäng arvutimängudes.</p> <p>Tervis ja ohutus: õige kehahoid, hingamine, tempo liikluses.</p> <p>Väärtused ja kõlblus:</p>

			kodumaa- ja rahvakalendriteemad.
<p>* Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI);</p> <p>* duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega;</p> <p>* seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid); • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (laulmisel). 	<p>Eesti keel Silbitamine teksti rütmistamisel.</p> <p>Matemaatika Helipikkused ja -kõrgused, taktimõõt, murrud, helikõrguste vahelised kaugused.</p> <p>Kunst/loodusõpetus Looduslike materjalide (puupulgad, kivid jms) kasutamine astmetrepiks</p> <p>Tehnoloogiaõpetus Omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine rütmialases töös ja laulmisel relatiivsete astmetega.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: looduslike materjalide kasutamine.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng:</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: looduslike materjalide kasutamine.</p>

<p>Pillimäng</p> <p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des; * rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid; * seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; * seostab helistikke ja toonika kolmkõlasid C-duur, a-moll pillimänguga;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (pillimängus) 	<p>Matemaatika Noodi-, helikõrgused, taktimõõt, seostamisoskus (astme- ja tähtnimed, helistikud ja kolmkõlad).</p> <p>Tehnoloogiaõpetus Lihtsate pillide valmistamine.</p> <p>Kehaline kasvatus Kehapillisaated, hingamine, koordinatsioon, õiged mänguvõtted.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: seostamisoskus, koordinatsioon, hingamine, õiged mänguvõtted.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: lihtsate pillide valmistamine.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: lihtsate pillide valmistamine.</p> <p>Tervis ja ohutus: kehahoid, hingamine, koordinatsioon, õigete laulmisharjumuste pillimänguvõtete kujundamine.</p>
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>* Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; * tantsib eesti laulu- ja ringmänge; * väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (liikumises). 	<p>Kehaline kasvatus Muusikapala ja eri maade rahvamuusikale iseloomuliku karakteri kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated, eesti laulu- ja ringmängud.</p> <p>Matemaatika Muusikapala vorm.</p>	<p>Kultuuriline identiteet: eri maade rahvamuusikale iseloomuliku karakteri kujutamine, eesti laulu- ja ringmängud, rahvamuusika.</p> <p>Tervis ja ohutus: hääle tugevus, koormus.</p> <p>Väärtused ja kõlblus:</p>

			lugupidav suhtumine erinevatesse kultuuridesse, rahvamuusikasse.
<p>Omalooming</p> <p>* Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab improvisatsioonides astmemudeleid; * loob tekste: regivärssse, lihtsamaid laulusõnu jne; * kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades; • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (omaloomingus). 	<p>Eesti keel Õigekiri, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus.</p> <p>Kehaline kasvatus Muusikale liikumise loomine vastavalt laulu karakterile, kehapillisaated, koordinatsioon, õiged mänguvõtted.</p> <p>Matemaatika Taktimõõt, murrud, muusikapala vorm.</p> <p>Tööõpetus Lihtsate pillide ja muusikateemaliste mängude valmistamine.</p> <p>Kunst Rütmikaartide valmistamine.</p> <p>Arvutiõpetus Lihtsate muusikapalade</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, väljendusoskus, õiged mänguvõtted, lihtsate pillide ja muusikateemaliste mängude valmistamine, rütmikaartide valmistamine, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: lihtsate pillide ja muusikateemaliste mängude valmistamine, rütmikaartide valmistamine, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p> <p>Kultuuriline identiteet: regivärsside loomine.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: lihtsate</p>

		loomine muusikaprogrammi kasutades.	pillide ja muusikateemaliste mängude valmistamine, rütmikaartide valmistamine, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi ja arvutimänge kasutades. Tervis ja ohutus: õiged mänguvõtted. Väärtused ja kõlblus: lugupidav suhtumine kaaslaste saavutustesse.
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>* Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; (kahe- ja kolmeosaline lihtvorm);</p> <p>* iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;</p> <p>* teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.</p> <p>*kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust • eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat • leiab iseloomulikke jooni eesti rahvamuusikas • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (muusika kuulamisel) 	<p>Eesti keel Sõnavara, õigekiri, sh muusikaline, väljendus- ja põhjendusoskus (kirjalik ja suuline).</p> <p>Kirjandus Autorlus.</p> <p>Kunst Muusika meeleolu visualiseerimine.</p> <p>Matemaatika Võrdlemine, eristamine, muusikapala vorm, erinevad taktimöödud,</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: sõnavara, õigekiri, väljendus- ja põhjendusoskus, autorlus, võrdlemine, loogika, omavalmistatud muusikalooliste mängude kasutamine, sõnaraamatu kasutamine, muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis.</p> <p>Kultuuriline identiteet: kodu ja kodumaa, riigid, rahvad, Eesti ja</p>

<p>ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni</p> <p>* kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit</p> <p>* tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;</p>		<p>loogika.</p> <p>Ühiskonnaõpetus Aeg (tempo), kodu ja kodumaa, riigid, rahvad.</p> <p>Tehnoloogiaõpetus Omavalmistatud muusikalooliste mängude kasutamine.</p> <p>Ajalugu Eesti kultuurilugu.</p> <p>Võõrkeeled võõrkeelsete laulutekstide mõistmine, sõnaraamatu kasutamine.</p> <p>Arvutiõpetus Muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis.</p>	<p>erinevate maade kultuurilugu.</p> <p>Teabekeskond: autorlus, muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusika meelevõime visualiseerimine, omavalmistatud muusikalooliste mängude kasutamine, sõnaraamatu kasutamine, muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: autorlus, kodu ja kodumaa, rahvad.</p>
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara</p> <p>* Mõistab heliväljustuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:</p> <p>* noodiväljustused, rütmifiguurid ja pausid:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (muusikalises kirjaoskuses). 	<p>Eesti keel õigekiri, sh muusikaline, väljendusoskus.</p> <p>Matemaatika Noodiväljustused, taktimõõt, vorm, sümbolid, murdarvud,</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, (muusikaline) väljendusoskus, murdarvud, võrdlemine ja eristamine, rahvatants.</p>

* laulab noodist astmetel SO, MI, RA, JO, RA_i, SO_i, JO¹, LE, NA, DI, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides;

* 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähenduse mõistmine ja arvestamine musitseerimisel;
2-osaline lihtvorm,

* helilaadi ja helistiku eristamine ja kasutamine, helistikud C - a;

6. klass

* Helistikud G – e, F – d;

* kaheksandik taktimõõdu tutvustamine laulurepertuaarist tulenevalt;

* mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
a) eeltakt, viulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees (#), bemoll (b), bekarr ( );
b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon;

paralleelsed helistikud, võrdlemine ja eristamine.

Inimeseõpetus

Meetrum, vaikselt, valjult, tempo.

Kehaline kasvatus

Rahvatants.

Kunst

Kõlavärv.

Võõrkeel

Itaaliakeelsete muusikaalaste terminite tähenduse mõistmine seoses lauludega.

Arvutiõpetus

Muusikaterminitele seletuste leidmine internetis

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: rahvatants.

Kultuuriline identiteet: rahvatants.

Teabekeskond: muusikaterminitele seletuste leidmine internetis.

<p>c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid);</p> <p>d) tempo, <i>andante</i>, <i>moderato</i>, <i>allegro</i>, <i>largo</i>, <i>ritenuto</i>, <i>accelerando</i>, dünaamika, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, <i>pianissimo</i>, <i>fortissimo</i>, <i>crescendo</i>, <i>diminuendo</i>;</p> <p>e) + kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara .</p>			
---	--	--	--

<p>Õppekäigud</p> <p>* Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>* kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles 	<p>Eesti keel Õigekiri, sõnavara, sh muusikaline, väljendusoskus.</p> <p>Kunst Muusikaelamuse kujutamine visuaalselt.</p> <p>Kehaline kasvatus Muusikaelamuse kujutamine liikumises ja dramatiseeringus.</p> <p>Matemaatika Loogika, arutlusoskus.</p> <p>Arvutiõpetus Teabe otsimine ja leidmine ürituste, institutsioonide kohta.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, sõnavara, (muusikaline) väljendusoskus, loogika, arutlusoskus, muusikaelamuse kujutamine visuaalselt, liikumises ja dramatiseeringus.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: muusikaelamise kujutamine visuaalselt, liikumises ja dramatiseeringus.</p> <p>Teabekeskond: teabe otsimine ürituste ja institutsioonide kohta.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusikaelamise kujutamine visuaalselt, liikumises ja dramatiseeringus.</p>
---	--	--	---

5.2.3. 6. klassi ainekava

Õppesisu ja -tegevus	Õpitulemused	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine,	<ul style="list-style-type: none"> • osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb 	Eesti keel, kirjandus, matemaatika,	

<p>omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud.</p>	<p>selles;</p> <ul style="list-style-type: none"> oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslasi 	<p>loodusõpetus, kunst, tehnoloogiaõpetus, ühiskonnaõpetus, kehaline kasvatus, võõrkeeled, ajalugu, arvutiõpetus</p>	
<p>Laulmine</p> <p>* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;</p> <p>* laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule <i>a cappella</i> ja saatega;</p> <p>* rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;</p> <p>* laulab peast kooliastme ühislaulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Eesti hümn (Fr. Pacius), "Kui Kungla rahvas" (K. A. Hermann), "Mu isamaa armas" (saksa rhvl), "Eesti lipp" (E. Võrk), "Püha öö" (F. Gruber), "Kas tunned maad" (J. Berad), "Meil aiaäärne tänavas" (eesti rhl); 	<ul style="list-style-type: none"> laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades; laulab koolikooris õpetaja valikul ja/või erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses; mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust; oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaulu. 	<p>Eesti keel Teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, ilmekus.</p> <p>Kirjandus Laulutekstide autorid.</p> <p>Matemaatika Laulu vorm, taktimõõt, murrud, mälu, seostamisoskus.</p> <p>Ühiskonnaõpetus Kodu, kodumaa; rahvakalendri tähtpäevad; aeg (tempo) liiklus.</p> <p>Kehaline kasvatus Õige kehahoid ja hingamine.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: teksti tähenduse mõistmine, diktsioon, ilmekus, mälu, seostamisoskus.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: kodumaa- ja rahvakalendriteemad.</p> <p>Kultuuriline identiteet: kodu, kodumaa- ja rahvakalendriteemad, traditsioonid.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: pillimäng arvutimängudes.</p> <p>Tervis ja ohutus: õige kehahoid, hingamine, tempo liikluses.</p> <p>Väärtused ja kõlblus:</p>

<p>* Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI);</p> <p>* duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega;</p> <p>* seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid); • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (laulmisel). 	<p>Eesti keel Silbitamine teksti rütmistamisel.</p> <p>Matemaatika Helipikkused ja -kõrgused, taktimõõt, murrud, helikõrguste vahelised kaugused.</p> <p>Kunst/loodusõpetus Looduslike materjalide (puupulgad, kivid jms) kasutamine astmetrepiks</p> <p>Tehnoloogiaõpetus Omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine rütmialases töös ja laulmisel relatiivsete astmetega.</p>	<p>kodumaa- ja rahvakalendriteemad.</p> <p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: looduslike materjalide kasutamine.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng:</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: looduslike materjalide kasutamine.</p>
---	--	--	---

<p>Pillimäng</p> <p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des; * rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid; * seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; -* seostab helistikke ja toonika kolmkõlasid C-duur, a-moll pillimänguga; * seostab helistikke G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll pillimänguga.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (pillimängus) 	<p>Matemaatika Noodi-, helikõrgused, taktimõõt, seostamisoskus (astme- ja tähtnimed, helistikud ja kolmkõlad).</p> <p>Tehnoloogiaõpetus Lihtsate pillide valmistamine.</p> <p>Kehaline kasvatus Kehapillisaated, hingamine, koordinatsioon, õiged mänguvõtted.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: seostamisoskus, koordinatsioon, hingamine, õiged mänguvõtted.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: lihtsate pillide valmistamine.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: lihtsate pillide valmistamine.</p> <p>Tervis ja ohutus: kehahoid, hingamine, koordinatsioon, õigete laulmisharjumuste pillimänguvõtete kujundamine.</p>
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>* Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; * väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra; * väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (liikumises). 	<p>Kehaline kasvatus Muusikapala ja eri maade rahvamuusikale iseloomuliku karakteri kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated, eesti laulu- ja ringmängud.</p> <p>Matemaatika Muusikapala vorm.</p>	<p>Kultuuriline identiteet: eri maade rahvamuusikale iseloomuliku karakteri kujutamine, eesti laulu- ja ringmängud, rahvamuusika.</p> <p>Tervis ja ohutus: hääle tugevus, koormus.</p> <p>Väärtused ja kõlblus:</p>

<p>iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari, Saksa</p>			<p>lugupidav suhtumine erinevatesse kultuuridesse, rahvamuusikasse.</p>
<p>Omalooming</p> <p>* Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab improvisatsioonides astmemudeleid; * loob tekste: regivärssse, lihtsamaid laulusõnu jne; * kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades; • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (omaloomingus). 	<p>Eesti keel Õigekiri, regivärsside ja lihtsamate laulusõnade loomine, väljendusoskus.</p> <p>Kehaline kasvatus Muusikale liikumise loomine vastavalt laulu karakterile, kehapillisaated, koordinatsioon, õiged mänguvõtted.</p> <p>Matemaatika Taktimõõt, murrud, muusikapala vorm.</p> <p>Tööõpetus Lihtsate pillide ja muusikateemaliste mängude valmistamine.</p> <p>Kunst Rütmikaartide valmistamine.</p> <p>Arvutiõpetus Lihtsate muusikapalade</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, väljendusoskus, õiged mänguvõtted, lihtsate pillide ja muusikateemaliste mängude valmistamine, rütmikaartide valmistamine, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: lihtsate pillide ja muusikateemaliste mängude valmistamine, rütmikaartide valmistamine, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p> <p>Kultuuriline identiteet: regivärsside loomine.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: lihtsate</p>

		loomine muusikaprogrammi kasutades.	pillide ja muusikateemaliste mängude valmistamine, rütmikaartide valmistamine, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi ja arvutimänge kasutades. Tervis ja ohutus: õiged mänguvõtted. Väärtused ja kõlblus: lugupidav suhtumine kaaslaste saavutustesse.
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>* Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; (kahe- ja kolmeosaline lihtvorm);</p> <p>* iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;</p> <p>* teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.</p> <p>*kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust • eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat • leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (muusika kuulamisel) 	<p>Eesti keel Sõnavara, õigekiri, sh muusikaline, väljendus- ja põhjendusoskus (kirjalik ja suuline).</p> <p>Kirjandus Autorlus.</p> <p>Kunst Muusika meeleolu visualiseerimine.</p> <p>Matemaatika Võrdlemine, eristamine, muusikapala vorm, erinevad taktimöödud,</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: sõnavara, õigekiri, väljendus- ja põhjendusoskus, autorlus, võrdlemine, loogika, omavalmistatud muusikalooliste mängude kasutamine, sõnaraamatu kasutamine, muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis.</p> <p>Kultuuriline identiteet: kodu ja kodumaa, riigid, rahvad, Eesti ja</p>

<p>poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni</p> <p>* kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit</p> <p>* tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;</p> <p>* on tutvunud (valikuliselt) Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt;</p>		<p>loogika.</p> <p>Ühiskonnaõpetus Aeg (tempo), kodu ja kodumaa, riigid, rahvad.</p> <p>Tehnoloogiaõpetus Omavalmistatud muusikalooliste mängude kasutamine.</p> <p>Ajalugu Eesti ja erinevate maade kultuurilugu.</p> <p>Võõrkeeled võõrkeelsete laulutekstide mõistmine, sõnaraamatu kasutamine.</p> <p>Arvutiõpetus Muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis.</p>	<p>erinevate maade kultuurilugu.</p> <p>Teabekeskond: autorlus, muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusika meeolu visualiseerimine, omavalmistatud muusikalooliste mängude kasutamine, sõnaraamatu kasutamine, muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: autorlus, kodu ja kodumaa, rahvad.</p>
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara</p> <p>* Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi (muusikalises kirjaoskuses). 	<p>Eesti keel õigekiri, sh muusikaline, väljendusoskus.</p> <p>Matemaatika Noodivältused, taktimõõt, vorm,</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, (muusikaline) väljendusoskus, murdarvud, võrdlemine ja eristamine, rahvatants.</p>

<p>* noodivältused, rütmifiguurid ja pausid:</p> <p>* rütmifiguurid:</p> <p>* laulab noodist astmetel SO, MI, RA, JO, RA_I, SO_I, JO¹, LE, NA, DI, käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides;</p> <p>* 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähenduse mõistmine ja arvestamine musitseerimisel; 2-osaline lihtvorm,</p> <p>* helilaadi ja helistiku eristamine ja kasutamine, helistikud C - a;</p> <p>* Helistikud G – e, F – d;</p> <p>* kaheksandik taktimõõdu tutvustamine laulurepertuaarist tulenevalt;</p> <p>* mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:</p> <p>a) eeltakt, viulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees ($\sharp$), bemoll</p>		<p>sümbolid, murdarvud, paralleelsed helistikud, võrdlemine ja eristamine.</p> <p>Inimeseõpetus Meetrum, vaikselt, valjult, tempo.</p> <p>Kehaline kasvatus Rahvatants.</p> <p>Kunst Kõlavärv.</p> <p>Võõrkeel Itaaliakeelsete muusikaalaste terminite tähenduse mõistmine seoses lauludega.</p> <p>Arvutiõpetus Muusikaterminitele seletuste leidmine internetis</p>	<p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: rahvatants.</p> <p>Kultuuriline identiteet: rahvatants.</p> <p>Teabekeskond: muusikaterminitele seletuste leidmine internetis.</p>
--	--	--	---

<p>( ), bekarr ( ); paralleelhelistikud</p> <p>b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon;</p> <p>c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid);</p> <p>d) tempo, <i>andante</i>, <i>moderato</i>, <i>allegro</i>, <i>largo</i>, <i>ritenuto</i>, <i>accelerando</i>, dünaamika, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, <i>pianissimo</i>, <i>fortissimo</i>, <i>crescendo</i>, <i>diminuendo</i>;</p> <p>e) + kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara</p>			
---	--	--	--

<p>Õppekäigud</p> <p>* Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>* kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles 	<p>Eesti keel Õigekiri, sõnavara, sh muusikaline, väljendusoskus.</p> <p>Kunst Muusikaelamuse kujutamine visuaalselt.</p> <p>Kehaline kasvatus Muusikaelamuse kujutamine liikumises ja dramatiseeringus.</p> <p>Matemaatika Loogika, arutlusoskus.</p> <p>Arvutiõpetus Teabe otsimine ja leidmine ürituste, institutsioonide kohta.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, sõnavara, (muusikaline) väljendusoskus, loogika, arutlusoskus, muusikaelamuse kujutamine visuaalselt, liikumises ja dramatiseeringus.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: muusikaelamise kujutamine visuaalselt, liikumises ja dramatiseeringus.</p> <p>Teabekeskond: teabe otsimine ürituste ja institutsioonide kohta.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusikaelamise kujutamine visuaalselt, liikumises ja dramatiseeringus.</p>
---	--	--	---

5.3. III kooliaste Õpitulemused

III kooliastme õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust.

Põhikooli lõpetaja:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
- 2) laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaalinstrumentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- 4) oskab kuulata iseennast ja kaaslasi ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides; suhtub kohustetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislause;
- 6) kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- 8) väljendab oma arvamust kuuldud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult;
- 9) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
- 10) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- 11) teab autoriõigusi ning sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi; huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus;
- 12) valdab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest ja võimalustest muusikat õppida;
- 13) kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes.

Laulmine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;
- 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides;
- 3) kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsed laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 6) laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri” (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), „Saaremaa valss” (R. Valgre), „Kalevite kants” (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär).

Pillimäng

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või *ostinato*'des;
- 2) rakendab musitseerides kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
- 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või *ostinato*'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 3) kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;
- 5) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loominguilisi ideid liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 2) eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat;
- 3) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;
- 4) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;

- 5) on tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;
- 6) arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 7) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik-taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
- 4) mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
- 5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;
- 6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
  - a) elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;
  - b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel;
  - c) rondo, variatsioon;
  - d) pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika;
- 7) kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

Õppekäigud

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.

5.3.1. 7. klassi ainekava

Õppesisu ja -tegevus	Õpitulemused	Lõiming	Läbivad teemad
-----------------------------	---------------------	----------------	-----------------------

<p>Laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme; • oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos muusitseerides; suhtub kohustetundlikult endale võetud ülesannetesse; • kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes; • valdab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest ja võimalustest muusikat õppida. 	<p>Eesti keel, kirjandus, matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, bioloogia, geograafia, tehnoloogiaõpetus, kunst, kehaline kasvatus, võõrkeeled, ajalugu, arvutiõpetus, käsitöö (rahvaste kultuuripärand, teiste rahvaste etnograafia inspiratsiooni allikana).</p>	
<p>Laulmine</p> <p>* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiu häälemurdeperioodil;</p> <p>* laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsel laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>* osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;</p> <p>* laulab peast kooliastme ühislauale:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast; • laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või muusitseerib erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust; • oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme 	<p>Eesti keel, Teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, väljendusrikkus.</p> <p>Kirjandus Laulutekstide autorid.</p> <p>Matemaatika Laulu vorm, taktimõõt, murrud, mälu, seostamis- ja põhjendusoskus (loogika), paralleelsed</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: teksti tähenduse mõistmine, diktsioon, väljendusrikkus, loogika, mälu.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: kodumaa- ja rahvakalendriteemad, liiklus, normid, reeglid.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: laulu- ja ringmängud,</p>

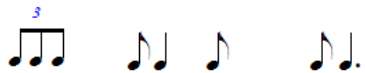
<ul style="list-style-type: none"> • „Eesti hümn“ (F. Pacius), • "Jää vabaks, Eesti meri" (V. Oksvort), • "Oma laulu ei leia ma üles" (V. Ojakäär), • "Laul Põhjamaast" (Ü. Vinter), • "Eestlane olen ja eestlaseks jään" (A. Mattiisen), • "Saaremaa valss" (R. Valgre), • "Kalevite kants" (P. Veebel), • "Mu isamaa on minu arm" (G. Ernesaks), • "Me pole enam väikesed" (A. Oit). 	<p>ühislaule</p> <ul style="list-style-type: none"> • rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (laulmisel). 	<p>helistikud.</p> <p>Kehaline kasvatus Loomulik kehahoid ja hingamine.</p> <p>Bioloogia Hingamine, häälehoid (k.a häälemurde perioodil), kuulmine ja kõrv, pärilikkus.</p> <p>Loodusõpetus Liikumine/dünaamika.</p> <p>Inimeseõpetus Õige, vale, normid-reeglid,</p>	<p>omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine.</p> <p>Kultuuriline identiteet: kodu, kodumaa- ja rahvakalendriteemad, hümn.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: helipikkused- ja kõrgused, taktimõõt, omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine.</p> <p>Tervis ja ohutus: õige kehahoid, hingamine, häälehoid, kuulmine ja kõrv, pärilikkus.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: kodumaa- ja rahvakalendriteemad, õige-vale, normid, reeglid</p>
<p>* Laulab melodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA_I, SO_I, JO¹, LE, NA, DI);</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid). 	<p>Eesti keel Silbitamine teksti rütmistamisel.</p> <p>Matemaatika Helipikkused ja -</p>	

<p>* absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega (g-G²); * duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega;</p>		<p>kõrgused, taktimõõt, murrud, helide vahelised suhted.</p> <p>Tööõpetus Omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine rütmi- ja astmetöös</p>	
<p>Pillimäng</p> <p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt, kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des; * rakendab muusitseerides akustilise kitarriga lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; * helistike C-duur, a-moll; G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll seostamine pillimänguga (iPadid, klaver, digiklaver jne); D-h repertuaarist lähtuvalt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab üksi ja rühmas muusitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (pillimängus). 	<p>Matemaatika Noodi-, helikõrgused, taktimõõt, seostamisoskus (astme- ja tähtnimed, helistikud ja kolmkõlad), paralleelsed helistikud.</p> <p>Tehnoloogiaõpetus Lihtsate pillide valmistamine.</p> <p>Kehaline kasvatus Kehapillisaated, koordinatsioon, õiged mänguvõtted.</p> <p>Loodusõpetus Loodusnähtused ja -hääled, liikumine/dünaamika, jõud.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: seostamisoskus, lihtsate pillide valmistamine, õiged mänguvõtted, loodusnähtused ja –hääled, elekter, ohutustehnika, koordinatsioon.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: loodusnähtused, heli ja selle omadused, elekter, võnkumine, ohutustehnika.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: dünaamika, jõud, heli omadused, võnkumine, elekter.</p> <p>Tervis ja ohutus: koordinatsioon, õiged</p>

			mänguvõtted, elekter, ohutustehnika.
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>* Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; * väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika, Idamaad.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (liikumises). 	<p>Kehaline kasvatus Eri maade rahvamuusikale iseloomuliku karakteri ja muusika väljendusvahendite kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated.</p> <p>Matemaatika Muusikapala vorm</p>	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: muusika kujutamine liikumise kaudu.
<p>Omalooming</p> <p>* Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (omaloomingus). 	<p>Eesti keel Tekstide loomine.</p> <p>Kehaline kasvatus Loominguliste ideede</p>	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: inimõigused, autorikaitse, konkurents, moraal, eetika, tekstide loomine, loominguliste

<p>rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid); * loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne; * väljendab muusika karakterit ja meeolelu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu; *loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades.</p>		<p>väljendamine liikumises, koordinatsioon, õiged mänguvõtted.</p> <p>Matemaatika Muusikapala vorm, taktimõõdud/murdarvud.</p> <p>Tööõpetus Lihtsate pillide valmistamine.</p> <p>Arvutiõpetus Lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>	<p>ideede väljendamine liikumises, koordinatsioon, õiged mänguvõtted, lihtsate pillide valmistamine, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimõigused, moraal, eetika, konkurents.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: lihtsate pillide valmistamine, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p> <p>Teabekeskond: autorikaitse, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p> <p>Tervis ja ohutus: koordinatsioon, õiged mänguvõtted.</p>
--	--	---	--

			Väärtused ja kõlblus: inimõigused, autorikaitse, konkurents, moraal, eetika.
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>* Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2-ja 3-osalist lihtvormi, variatsiooni- ja rondovormi);</p> <p>* arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades;</p> <p>* arvestab teiste arvamust ning põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult;</p> <p>* eesti tuntud interpretide, dirigentide, ansamblite, orkestrite ja muusika suursündmuste tundmine;</p> <p>* eristab kõla ja kuju järgi: <i>keelpillid</i>: poogenpillid viiul, viola e altviul, tšello, kontrabass, näppepillid harf, kitarr; <i>puhkpillid</i>: puupuhkpillid flööt, klarnet, saksofon, oboe, fagott; vaskpuhkpillid: trompet, metsasarv, tromboon, tuuba; <i>löökpillid</i>: kindla helikõrgusega timpan, ksülofon; ebamäärase helikõrgusega (rütmipillid) suur trumm, väike trumm, taldrikud jt; <i>klahvpillid</i>: klaver, klavessiin, orel, akordion;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • väljendab oma arvamust kuuldu muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult; • väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes; • teab autoriõigusi ja sellega kaasnevat õigusi ja kohustusi; • rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid; 	<p>Eesti keel Sõnavara, sh muusikaline, suuline ja kirjalik väljendusoskus (essee, uurimus, referaat), õigekiri, väitlemine oma seisukohtade põhjendamiseks.</p> <p>Kirjandus Teose autor, teksti analüüs.</p> <p>Kunst Muusika meeleolu visualiseerimine, plakatid, tämber.</p> <p>Matemaatika Võrdlemine, eristamine, muusikapala vorm, murdarvud - erinevad taktimõõdud, loogika – põhjendus, analüüs.</p> <p>Ajalugu Eesti ja erinevate maade kultuurilugu.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: sõnavara, suuline ja kirjalik väljendusoskus, õigekiri, väitlemine, teksti analüüs, muusika meeleolu visualiseerimine, võrdlemine, eristamine, loogika, põhjendus, analüüs, rahvused, riigid ja nende tavad, inimõigused, autorikaitse, ettevõtlus, konkurents, moraal, eetika, kutsevalik.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: rahvused, riigid ja nende tavad, heli, võnkumine, müra.</p> <p>Kultuuriline identiteet: Eesti ja erinevate maade kultuurilugu, rahvused, riigid, tavad, rassid.</p> <p>Teabekeskond:</p>

<p><i>elektrofonid</i>: süntesaator, elektriklaver; *eristab kõla järgi pillikoosseise: <i>orkestrid</i>: (sümfoonia, puhkpilli-, keelpilli-, rahvapilliorkester); <i>ansamblid</i>: (keelpillikvartett, pop- ja džässansambel); * eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat (ooperi, opereti, muusikali ja balleti).</p> <p>* on tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; * tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi.</p>	<p>• leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused.</p>	<p>Bioloogia Kuulmine/kõrv ja tervishoid, pärilikkus.</p> <p>Geograafia Riigid, pealinnad, rahvastik, rassid.</p> <p>Arvutiõpetus Muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis, esitlused.</p>	<p>muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis, esitlused.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: heli, võnkumine, müra, elekter.</p> <p>Tervis ja ohutus: müra, kuulmine, pärilikkus.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: rahvused, riigid ja nende tavad, inimõigused, autorikaitse, ettevõtlus, konkurents, moraal, eetika, riigid, rassid, Eesti ja erinevate maade kultuurilugu.</p>
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara</p> <p>* Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:</p> <p>* noodivältused, rütmifiguurid ja pausid:</p> 	<p>• rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;</p>	<p>Eesti keel Õigekiri, sh muusikaline.</p> <p>Matemaatika Noodivältused, taktimõõt, vorm, sümbolid, murrud, paralleelsed helistikud, eristamine.</p> <p>Tööõpetus Rütmi- ja meloodiakaardid.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, sümbolid, (rahva)tants, itaaliakeelsete muusikaliste terminite tähenduse mõistmine, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p> <p>Kultuuriline identiteet: rahvatants, ladina ja</p>

<p>* mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;</p> <p>* mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;</p> <p>* kasutab laulude õppimisel relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);</p> <p>* + kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja sõnavara;</p> <p>* mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:</p> <p>a) sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;</p> <p>b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert;</p> <p>c) rondo, variatsioon,</p> <p>d) pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika.</p>		<p>Kehaline kasvatus Rahvatants, ladina ja standardtants.</p> <p>Kunst Kõlavärv.</p> <p>Võõrkeel Itaaliakeelsete muusikaliste terminite tähenduse mõistmine.</p> <p>Arvutiõpetus Muusikaterminitele seletuste leidmine internetis, lihtsamate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>	<p>standardtants.</p> <p>Teabekeskond: muusikaterminitele seletuste leidmine internetis, lihtsamate muusikapalade loomine muusikaprogrammi või arvutimänge kasutades.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusikaterminitele seletuste leidmine internetis, lihtsamate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>
<p>Õppekäigud</p> <p>* Arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>* kasutab arvamust väljendades</p>	<ul style="list-style-type: none"> • huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus 	<p>Eesti keel Õigekiri, sõnavara, sh muusikaline.</p> <p>Kunst Visuaalse muusikaelamuse</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, sõnavara, (muusikaline) väljendusoskus, loogika, arutlusoskus, muusikaelamuse kujutamine visuaalselt,</p>

teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.		<p>kujutamine, plakat jne.</p> <p>Kehaline kasvatus Muusikaelamuse kujutamine liikumise kaudu ja dramatiseeringus.</p> <p>Matemaatika Loogika, arutlus-, analüüsi- ja põhjendusoskus.</p> <p>Arvutiõpetus Teabe otsimine ja leidmine; iPadidel mängimine (nt virtuaalne klaver, trummid).</p>	<p>liikumises ja dramatiseeringus.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: muusikaelamise kujutamine visuaalselt, liikumises ja dramatiseeringus.</p> <p>Teabekeskond: teabe otsimine ürituste ja institutsioonide kohta, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusikaelamuse kujutamine visuaalselt, liikumises ja dramatiseeringus, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>
--	--	---	---

5.3.2. 8. klassi ainekava

Õppesisu ja -tegevus	Õpitulemused	Lõiming	Läbivad teemad
----------------------	--------------	---------	----------------

<p>Laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme; • oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos muusitseerides; suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse; • kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes; • valdab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest ja võimalustest muusikat õppida. 	<p>Eesti keel, kirjandus, matemaatika, bioloogia, geograafia, füüsika, tehnoloogiaõpetus, kunst, kehaline kasvatus, võõrkeeled, ajalugu, arvutiõpetus, käsitöö (rahvaste kultuuripärand, teiste rahvaste etnograafia inspiratsiooni allikana).</p>	
--	---	--	--

<p>Laulmine</p> <p>* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;</p> <p>* laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsed laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>* osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;</p> <p>* laulab peast kooliastme ühislaulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Eesti hümn“ (F. Pacius), • "Jää vabaks, Eesti meri" (V. Oksvort), • "Oma laulu ei leia ma üles" (V. Ojakäär), • "Laul Põhjamaast" (Ü. Vinter), • "Eestlane olen ja eestlaseks jään" (A. Mattiisen), • "Saaremaa valss" (R. Valgre), • "Kalevite kants" (P. Veebel), • "Mu isamaa on minu arm" (G. Ernesaks), • "Me pole enam väikesed" (A. Oit). 	<ul style="list-style-type: none"> • laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast; • laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust; • oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaulu • rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (laulmisel). 	<p>Eesti keel Teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, väljendusrikkus.</p> <p>Kirjandus Laulutekstide autorid.</p> <p>Matemaatika Laulu vorm, taktimõõt, murrud, mälu, seostamis- ja põhjendusoskus (loogika), paralleelsed helistikud.</p> <p>Ühiskonnaõpetus Liiklus-, kodu-, kodumaa- ja rahvakalendriteemad; aeg (tempo).</p> <p>Kehaline kasvatus Loomulik kehahoid ja hingamine.</p> <p>Bioloogia Hingamine, häälehoid (k.a häälemurde perioodil), kuulmine ja kõrv, pärilikkus.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: teksti tähenduse mõistmine, diktsioon, väljendusrikkus, loogika, mälu.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: kodumaa- ja rahvakalendriteemad, liiklus, normid, reeglid.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: laulu- ja ringmängud, omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine.</p> <p>Kultuuriline identiteet: kodu, kodumaa- ja rahvakalendriteemad, hümn.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: helipikkused- ja kõrgused, taktimõõt, omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine.</p> <p>Tervis ja ohutus: õige</p>
--	---	--	---

		<p>Füüsika Heli ja selle omadused liikumine/jõud, võnkumine, müra.</p>	<p>kehahoid, hingamine, häälehoid, kuulmine ja kõrv, pärilikkus.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: kodumaa- ja rahvakalendriteemad, õige-vale, normid, reeglid.</p>
<p>* Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA_i, SO_i, JO¹, LE, NA, DI); * absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega (g-G²); * duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid). 	<p>Eesti keel Silbitamine teksti rütmistamisel.</p> <p>Matemaatika Helipikkused ja - kõrgused, taktimõõt, murrud, helide vahelised suhted.</p>	

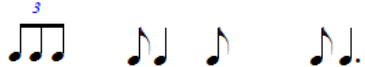

kolmkõla seoses lauludega;		Tööpetus Omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine rütmi- ja astmetöös	
Pillimäng * Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i> 'des; * rakendab musitseerides akustilise kitarriga lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus (nt klaver, digiklaver, iPadid); * helistike C-duur, a-moll; G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt.	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (pillimängus). 	Matemaatika Noodi-, helikõrgused, taktimõõt, seostamisoskus (astme- ja tähtnimed, helistikud ja kolmkõlad), paralleelsed helistikud. Tehnoloogiaõpetus Lihtsate pillide valmistamine. Kehaline kasvatus Kehapillisaated, koordinatsioon, õiged mänguvõtted. Füüsika Heli ja selle omadused, liikumine/jõud, võnkumine, müra, elekter seotult elektrofonidega, ohutustehnika.	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: seostamisoskus, lihtsate pillide valmistamine, õiged mänguvõtted, loodusnähtused ja – hääled, elekter, ohutustehnika, koordinatsioon. Keskkond ja jätkusuutlik areng: loodusnähtused, heli ja selle omadused, elekter, võnkumine, ohutustehnika. Tehnoloogia ja innovatsioon: dünaamika, jõud, heli omadused, võnkumine, elekter. Tervis ja ohutus: koordinatsioon, õiged mänguvõtted, elekter, ohutustehnika.
Muusikaline liikumine		Kehaline kasvatus	Elukestev õpe ja karjääri

<p>* Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; * väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid: (valikuliselt) Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika, Idamaad.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (liikumises). 	<p>Eri maade rahvamuusikale iseloomuliku karakteri ja muusika väljendusvahendite kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated.</p> <p>Matemaatika Muusikapala vorm</p>	<p>planeerimine: muusika kujutamine liikumise kaudu.</p>
<p>Omalooming</p> <p>* Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid); * loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne; * väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu; *loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (omaloomingus). 	<p>Eesti keel Tekstide loomine.</p> <p>Kehaline kasvatus Loominguliste ideede väljendamine liikumises, koordinatsioon, õiged mänguvõtted.</p> <p>Matemaatika Muusikapala vorm, taktimõõdud/murdarvud.</p> <p>Tööõpetus Lihtsate pillide valmistamine.</p> <p>Arvutiõpetus Lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: inimõigused, autorikaitse, konkurents, moraal, eetika, tekstide loomine, loominguliste ideede väljendamine liikumises, koordinatsioon, õiged mänguvõtted, lihtsate pillide valmistamine, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimõigused, moraal, eetika, konkurents.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: lihtsate</p>

			<p>pillide valmistamine, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p> <p>Teabekeskond: autorikaitse, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p> <p>Tervis ja ohutus: koordineatsioon, õiged mänguvõtted.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: inimõigused, autorikaitse, konkurents, moraal, eetika.</p>
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>* Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2-ja 3-osalist lihtvormi);</p> <p>* arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades;</p> <p>* arvestab teiste arvamust ning põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult;</p> <p>*eesti tuntud interpretide, dirigentide,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • väljendab oma arvamust kuulnud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult; • väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes; • teab autoriõigusi ja sellega kaasnevat õigusi ja kohustusi; 	<p>Eesti keel Sõnavara, sh muusikaline, suuline ja kirjalik väljendusoskus (essee, uurimus, referaat), õigekiri, väitlemine oma seisukohtade põhjendamiseks.</p> <p>Kirjandus Teose autor, teksti analüüs.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: sõnavara, suuline ja kirjalik väljendusoskus, õigekiri, väitlemine, teksti analüüs, muusika meeolu visualiseerimine, võrdlemine, eristamine, loogika, põhjendus, analüüs, rahvused, riigid ja nende tavad, inimõigused,</p>

<p>ansamblite, orkestrite ja muusika suursündmuste tundmine;</p> <p>* eristab kõla ja kuju järgi: <i>keelpillid</i>: poogenpillid viiul, vioola e altviul, tšello, kontrabass, näppepillid harf, kitarr; <i>puhkpillid</i>: puupuhkpillid flööt, klarnet, saksofon, oboe, fagott; vaskpuhkpillid: trompet, metsasarv, tromboon, tuuba; <i>löökpillid</i>: kindla helikõrgusega timpan, ksülofon; ebamäärase helikõrgusega (rütmipillid) suur trumm, väike trumm, taldrikud jt; <i>klahvpillid</i>: klaver, klavessiin, orel, akordion; <i>elektrofonid</i>: süntesaator, elektriklaver; *eristab kõla järgi pillikoosseise: <i>orkestrid</i>: (sümfoonia, puhkpilli-, keelpilli-, rahvapilliorkester); <i>ansamblid</i>: (keelpillikvartett, pop- ja džässansambel); * eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat (ooperi, opereti, muusikali ja balleti).</p> <p>* on tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; * tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid; • leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused. 	<p>Kunst Muusika meeleolu visualiseerimine, plakatid, tämber.</p> <p>Matemaatika Võrdlemine, eristamine, muusikapala vorm, murdarvud - erinevad taktimõõdud, loogika – põhjendus, analüüs.</p> <p>Ajalugu Eesti ja erinevate maade kultuurilugu.</p> <p>Füüsika Heli ja selle omadused, liikumine/jõud, võnkumine, müra, elekter seotult elektrofonidega.</p> <p>Bioloogia Kuulmine/kõrv ja tervishoid, pärilikkus.</p> <p>Geograafia Riigid, pealinnad, rahvastik, rassid.</p> <p>Arvutiõpetus</p>	<p>autorikaitse, ettevõtlus, konkurents, moraal, eetika, kutsevalik.</p> <p>Keskfond ja jätkusuutlik areng: rahvused, riigid ja nende tavad, heli, võnkumine, müra.</p> <p>Kultuuriline identiteet: Eesti ja erinevate maade kultuurilugu, rahvused, riigid, tavad, rassid.</p> <p>Teabekeskond: muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis, esitlused.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: heli, võnkumine, müra, elekter.</p> <p>Tervis ja ohutus: müra, kuulmine, pärilikkus.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: rahvused, riigid ja nende tavad, inimõigused, autorikaitse, ettevõtlus, konkurents, moraal,</p>
--	---	--	---

		<p>Muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis, esitlused.</p>	<p>eetika, riigid, rassid, Eesti ja erinevate maade kultuurilugu.</p>
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara</p> <p>* Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:</p> <p>* noodivältused, rütmifiguurid ja pausid:</p> <p>* noodivältused, rütmifiguurid ja pausid:</p> <p>* mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;</p> <p>* mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;</p> <p>* kasutab laulude õppimisel relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);</p> <p>* teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid; 	<p>Eesti keel Õigekiri, sh muusikaline.</p> <p>Matemaatika Noodivältused, taktimõõt, vorm, sümbolid, murrud, paralleelsed helistikud, eristamine.</p> <p>Tööõpetus Rütmi- ja meloodiakaardid.</p> <p>Kehaline kasvatus Rahvatants, ladina ja standardtants.</p> <p>Kunst Kõlavärv.</p> <p>Võõrkeel Itaaliakeelsete muusikaliste terminite tähenduse mõistmine.</p> <p>Arvutiõpetus Muusikaterminitele seletuste leidmine internetis,</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, sümbolid, (rahva)tants, itaaliakeelsete muusikaliste terminite tähenduse mõistmine, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p> <p>Kultuuriline identiteet: rahvatants, ladina ja standardtants.</p> <p>Teabekeskond: muusikaterminitele seletuste leidmine internetis, lihtsamate muusikapalade loomine muusikaprogrammi või arvutimänge kasutades.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusikaterminitele seletuste leidmine internetis, lihtsamate</p>

<p>* + kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja sõnavara; * mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; c) rondo, variatsioon, d) pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika.</p>		<p>lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>	<p>muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>
<p>Õppekäigud</p> <p>* Arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; * kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus 	<p>Eesti keel Õigekiri, sõnavara, sh muusikaline.</p> <p>Kunst Visuaalse muusikaelamuse kujutamine, plakat jne.</p> <p>Kehaline kasvatus Muusikaelamuse kujutamine liikumise kaudu ja dramatiseeringus.</p> <p>Matemaatika Loogika, arutlus-, analüüsi- ja</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, sõnavara, (muusikaline) väljendusoskus, loogika, arutlusoskus, muusikaelamuse kujutamine visuaalselt, liikumises ja dramatiseeringus.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: muusikaelamise kujutamine visuaalselt, liikumises ja dramatiseeringus.</p> <p>Teabekeskond: teabe</p>

		<p>põhjendusoskus.</p> <p>Arvutiõpetus Teabe otsimine ja leidmine ürituste, institutsioonide koht, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>	<p>otsimine ürituste ja institutsioonide kohta, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusikaelamuse kujutamine visuaalselt, liikumises ja dramatiseeringus, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>
--	--	--	--

5.3.3.9. klassi ainekava

Õppesisu ja -tegevus	Õpitulemused	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud.	<ul style="list-style-type: none"> osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme; oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos muusitseerides; suhtub kohustetundlikult endale võetud ülesannetesse; kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes; 	Eesti keel, kirjandus, matemaatika, ühiskonnaõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, tehnoloogiaõpetus, kunst, kehaline kasvatus, võõrkeeled, ajalugu, arvutiõpetus,	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: teksti tähenduse mõistmine, diktsioon, väljendusrikkus, loogika, mälu.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: kodumaa- ja rahvakalendriteemad, liiklus, normid, reeglid.</p> <p>Kodanikualgatus ja</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • valdab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest ja võimalustest muusikat õppida.	käsitöö (rahvaste kultuuripärand, teiste rahvaste etnograafia inspiratsiooni allikana).	<p>ettevõtlikkus: laulu- ja ringmängud, omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine.</p> <p>Kultuuriline identiteet: kodu, kodumaa- ja rahvakalendriteemad, hümn.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: helipikkused- ja kõrgused, taktimõõt, omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine.</p> <p>Tervis ja ohutus: õige kehahoid, hingamine, häälehoid, kuulmine ja kõrv, pärilikkus.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: kodumaa- ja rahvakalendriteemad, õige-vale, normid, reeglid.</p>
--	---	---	--

<p>Laulmine</p> <p>* Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;</p> <p>* laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsed laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>* osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;</p> <p>* laulab peast kooliastme ühislaulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Eesti hümn“ (F. Pacius), • "Jää vabaks, Eesti meri" (V. Oksvort), • "Oma laulu ei leia ma üles" (V. Ojakäär), • "Laul Põhjamaast" (Ü. Vinter), • "Eestlane olen ja eestlaseks jään" (A. Mattiisen), • "Saaremaa valss" (R. Valgre), • "Kalevite kants" (P. Veebel), • "Mu isamaa on minu arm" (G. Ernesaks), • "Me pole enam väikesed" (A. Oit). 	<ul style="list-style-type: none"> • laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast; • laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust; • oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaulu; • rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (laulmisel). 	<p>Eesti keel Teksti tähenduse mõistmine – arutelu ja analüüs, diktsioon, väljendusrikkus. Õige, vale, normidreeglid.</p> <p>Kirjandus Laulutekstide autorid.</p> <p>Matemaatika Laulu vorm, taktimõõt, murrud, mälu, seostamis- ja põhjendusoskus (loogika), paralleelsed helistikud.</p> <p>Ühiskonnaõpetus Liiklus-, kodu-, kodumaa- ja rahvakalendriteemad; aeg (tempo).</p> <p>Kehaline kasvatus Loomulik kehahoid ja hingamine. Liikumine/dünaamika</p> <p>Bioloogia Hingamine, häälehoid (k.a häälemurde</p>	
--	--	---	--

		perioodil), kuulmine ja kõrv, pärilikkus. Füüsika Heli ja selle omadused liikumine/jõud, võnkumine, müra	
* Laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA _I , SO _I , JO ¹ , LE, NA, DI); * absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete helikõrgustega ($g-G^2$); * duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega;	• kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid).	Eesti keel Silbitamine teksti rütmistamisel. Matemaatika Helipikkused ja -kõrgused, taktimõõt, murrud, helide vahelised suhted. Tööõpetus Omavalmistatud muusikateemaliste mängude kasutamine rütmi- ja astmetöös.	

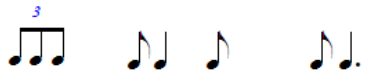

<p>Pillimäng</p> <p>* Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des; * rakendab muusitseerides akustilise kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; * helistike C-duur, a-moll; G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab üksi ja rühmas muusitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (pillimängus). 	<p>Matemaatika Noodi-, helikõrgused, taktimõõt, seostamisoskus (astme- ja tähtnimed, helistikud ja kolmkõlad), paralleelsed helistikud.</p> <p>Tehnoloogiaõpetus Lihtsate pillide valmistamine.</p> <p>Kehaline kasvatus Kehapillisaated, koordinatsioon, õiged mänguvõtted, liikumine/dünaamika, jõud.</p> <p>Füüsika Heli ja selle omadused, liikumine/jõud, võnkumine, müra, elekter seotult elektrofonidega, ohutustehnika.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: seostamisoskus, lihtsate pillide valmistamine, õiged mänguvõtted, loodusnähtused ja – hääled, elekter, ohutustehnika, koordinatsioon.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: loodusnähtused, heli ja selle omadused, elekter, võnkumine, ohutustehnika.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: dünaamika, jõud, heli omadused, võnkumine, elekter.</p> <p>Tervis ja ohutus: koordinatsioon, õiged mänguvõtted, elekter, ohutustehnika.</p>
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>* Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; * väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab üksi ja rühmas muusitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (liikumises). 	<p>Kehaline kasvatus Eri maade rahvamuusikale iseloomuliku karakteri ja muusika väljendusvahendite</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: muusika kujutamine liikumise kaudu.</p>

<p>karaktereid: (valikuliselt) Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika, Idamaad.</p>		<p>kujutamine liikumise kaudu, kehapillisaated.</p> <p>Matemaatika Muusikapala vorm</p>	
<p>Omalooming</p> <p>* Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; * kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid); * loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne; * väljendab muusika karakterit ja meeoleu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu; *loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme kasutades.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid (omaloomingus). 	<p>Ühiskonnaõpetus Inimõigused/autorikaitse, ettevõtlus ja konkurents, moraal, eetika.</p> <p>Eesti keel Tekstide loomine.</p> <p>Kehaline kasvatus Loominguliste ideede väljendamine liikumises, koordinaatsioon, õiged mänguvõtted.</p> <p>Matemaatika Muusikapala vorm, taktimõõdud/murdarvud.</p> <p>Tööõpetus Lihtsate pillide valmistamine.</p> <p>Arvutiõpetus Lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: inimõigused, autorikaitse, konkurents, moraal, eetika, tekstide loomine, loominguliste ideede väljendamine liikumises, koordinaatsioon, õiged mänguvõtted, lihtsate pillide valmistamine, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p> <p>Keskkond ja jätkusuutlik areng: inimõigused, moraal, eetika, konkurents.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: lihtsate pillide valmistamine, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>

			<p>Teabekeskond: autorikaitse, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p> <p>Tervis ja ohutus: koordinatsioon, õiged mänguvõtted.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: inimõigused, autorikaitse, konkurents, moraal, eetika.</p>
<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p> <p>* Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust (2-ja 3-osalist lihtvormi, variatsiooni- ja rondovormi); * arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; * arvestab teiste arvamust ning põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult; * eesti tuntud interpretide, dirigentide, ansamblite, orkestrite ja muusika suursündmuste tundmine; * eristab kõla ja kuju järgi: <i>keelpillid</i>: poogenpillid viiul, viola e</p>	<ul style="list-style-type: none"> • väljendab oma arvamust kuulud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult; • väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes; • teab autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi; • rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma 	<p>Eesti keel Sõnavara, sh muusikaline, suuline ja kirjalik väljendusoskus (essee, uurimus, referaat), õigekiri, väitlemine oma seisukohtade põhjendamiseks.</p> <p>Kirjandus Teose autor, teksti analüüs.</p> <p>Kunst Muusika meeleolu visualiseerimine, plakatid, tämber.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: sõnavara, suuline ja kirjalik väljendusoskus, õigekiri, väitlemine, teksti analüüs, muusika meeleolu visualiseerimine, võrdlemine, eristamine, loogika, põhjendus, analüüs, rahvused, riigid ja nende tavad, inimõigused, autorikaitse, ettevõtlus, konkurents, moraal, eetika, kutsevalik.</p> <p>Keskond ja jätkusuutlik</p>

<p>altviul, tšello, kontrabass, näppepillid harf, kitarr; <i>puhkpillid</i>: puupuhkpillid flööt, klarnet, saksofon, oboe, fagott; vaskpuhkpillid: trompet, metsasarv, tromboon, tuuba; <i>löökpillid</i>: kindla helikõrgusega timpan, ksülofon; ebamäärase helikõrgusega (rütmi pillid) suur trumm, väike trumm, taldrikud jt; <i>klahvpillid</i>: klaver, klavessiin, orel, akordion; <i>elektrofonid</i>: süntesaator, elektriklaver; *eristab kõla järgi pillikoosseise: <i>orkestrid</i>: (sümfoonia, puhkpilli-, keelpilli-, rahvapilliorkester); <i>ansamblid</i>: (keelpillikvartett, pop- ja džässansambel); * eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat (ooperi, opereti, muusikali ja balleti).</p> <p>* on tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; * tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi.</p>	<p>loomingulisi ideid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused. 	<p>Matemaatika Võrdlemine, eristamine, muusikapala vorm, murdarvud - erinevad taktimõõdud, loogika – põhjendus, analüüs.</p> <p>Ajalugu Eesti ja erinevate maade kultuurilugu.</p> <p>Ühiskonnaõpetus Rahvused, riigid ja nende tavad, inimõigused/autorikaitse, ettevõtlikkus ja konkurents, moraal, eetika, elukutsevalik.</p> <p>Füüsika Heli ja selle omadused, liikumine/jõud, võnkumine, müra, elekter seotult elektrofonidega.</p> <p>Bioloogia Kuulmine/kõrv ja tervishoid, pärilikkus.</p> <p>Geograafia Riigid, pealinnad,</p>	<p>areng: rahvused, riigid ja nende tavad, heli, võnkumine, müra.</p> <p>Kultuuriline identiteet: Eesti ja erinevate maade kultuurilugu, rahvused, riigid, tavad, rassid.</p> <p>Teabekeskond: muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis, esitlused.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: heli, võnkumine, müra, elekter.</p> <p>Tervis ja ohutus: müra, kuulmine, pärilikkus.</p> <p>Väärtused ja kõlblus: rahvused, riigid ja nende tavad, inimõigused, autorikaitse, ettevõtlikkus, konkurents, moraal, eetika, riigid, rassid, Eesti ja erinevate maade kultuurilugu.</p>
---	---	--	---

		<p>rahvastik, rassid.</p> <p>Arvutiõpetus Muusikanäidete leidmine ja kasutamine internetis, esitlused.</p>	
<p>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara</p> <p>* Mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:</p> <p>* noodivältused, rütmifiguurid ja pausid:</p> <p>* noodivältused, rütmifiguurid ja pausid:</p> <p>* mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;</p> <p>* mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;</p> <p>* kasutab laulude õppimisel relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid; 	<p>Eesti keel Õigekiri, sh muusikaline.</p> <p>Matemaatika Noodivältused, taktimõõt, vorm, sümbolid, murrud, paralleelsed helistikud, eristamine.</p> <p>Tööõpetus Rütmi- ja meloodiakaardid.</p> <p>Kehaline kasvatus Rahvatants, ladina ja standardtants.</p> <p>Kunst Kõlavärv.</p> <p>Võõrkeel Itaaliakeelsete muusikaliste terminite tähenduse mõistmine.</p> <p>Arvutiõpetus</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, sümbolid, (rahva)tants, itaaliakeelsete muusikaliste terminite tähenduse mõistmine, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p> <p>Kultuuriline identiteet: rahvatants, ladina ja standardtants.</p> <p>Teabekeskond: muusikaterminitele seletuste leidmine internetis, lihtsamate muusikapalade loomine muusikaprogrammi või arvutimänge kasutades.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusikaterminitele</p>

<p>* teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;</p> <p>* + kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja sõnavara;</p> <p>* mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:</p> <p>a) elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;</p> <p>b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel;</p> <p>c) rondo, variatsioon,</p> <p>d) pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika.</p>		<p>Muusikaterminitele seletuste leidmine internetis, lihtsamate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>	<p>seletuste leidmine internetis, lihtsamate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>
<p>Õppekäigud</p> <p>* Arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>* kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus 	<p>Eesti keel Õigekiri, sõnavara, sh muusikaline.</p> <p>Kunst Visuaalse muusikaelamuse kujutamine, plakat jne.</p> <p>Kehaline kasvatus Muusikaelamuse kujutamine liikumise kaudu ja dramatiseeringus.</p>	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: õigekiri, sõnavara, (muusikaline) väljendusoskus, loogika, arutlusoskus, muusikaelamuse kujutamine visuaalselt, liikumises ja dramatiseeringus.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: muusikaelamise kujutamine visuaalselt, liikumises ja</p>

		<p>Matemaatika Loogika, arutus-, analüüsi- ja põhjendusoskus.</p> <p>Arvutiõpetus Teabe otsimine ja leidmine ürituste, institutsioonide koht, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>	<p>dramatiseeringus.</p> <p>Teabekeskond: teabe otsimine ürituste ja institutsioonide kohta, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: muusikaelamuse kujutamine visuaalselt, liikumises ja dramatiseeringus, lihtsate muusikapalade loomine muusikaprogrammi kasutades.</p>
--	--	--	---

Füüsiline õpikeskkond

1. Kool võimaldab järgmiste vahendite kasutamise: naturaalklaver ja klaveritool, süntesaator, muusikakeskus HIFI, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm ja MIDI salvestusprogramm.
2. Kool korraldab õpet klassis, kus on võimalik kasutada rühmatööd ja liikumiseks vajalikke pindu.
3. Kool võimaldab instrumentariumi (Orffi instrumentarium, plokkflöödid või 6-keelsed väikekanded, akustilised kitarrid) õpilastele musitseerimiseks.
4. Kool võimaldab kasutada fonoteeki (CD-d, DVD-d, VHS-d).

Kunstiõpetus

1. Õppe- ja kasvatuseemärgid

Põhikooli kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstiteoseid, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid;
- 2) kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus;
- 3) analüüsib kunstiteoseid ja visuaalset keskkonda, kasutades põhikoolis omandatud ainealast terminoloogiat, ning põhjendab oma arvamust;
- 4) märkab esemelise keskkonna ja visuaalse meedia esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 5) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 6) seostab omavahel kunsti ning kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut ning mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt; teadvustab kultuurilist mitmekesisust.

Põhikooli lõpuks teadvustab kunsti rolli nii oma elus kui ka ühiskonnas ja orienteerub visuaalses keskkonnas.

1.1 Õppeaine kirjeldus

Kunstiõppe siht on omandada visuaalne haridus ning arendada mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises muutuvmas maailmas. Kunst võimaldab õpilasel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Aine õppimise osad on:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine;
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine;
- 3) mõtestamine ja refleksioon

Ülalnimetatud õppimise osad on omavahel orgaaniliselt ja tihedalt põimunud – õpilase loova ning iseseisva mõtlemisoscuse arenemine ja uute teadmiste omandamine kinnistuvad praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujunemine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti sidemetest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest. Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemi kui ka võtmeha ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks. Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele annavad aluse õppekäigud muuseumidesse ja galeriidesse. Kunstiajaloo näidete valikul lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ja visuaalsest kultuurist Eestis.

1.2 I kooliaste

Kooliastme õpitulemused

Kolmanda klassi lõpetaja:

- 1) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 2) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;
- 3) leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;
- 4) kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
- 5) tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, käib kunstimuuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid;
- 6) seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;
- 7) kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalses kui ka virtuaalses kultuuri- ja õppekeskkonnades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

1.2.1. 1. klassi ainekava

Õppesisu ja -tegevus	Õpitulemused	Lõiming	Läbivad teemad
Ruum ja vorm Vormilt lihtsate esemete ja figuuride joonistamine vaatluse ja mälu järgi ning fantaasia põhjal. Esemete ja figuuride pinnaline kujutamine, nende ligikaudse vormi ja proportsiooni edasiandmine. Elusolendite mitmesuguste kehaasendite ja liigutuste kujutamine. Erinevate liiklusvahendite ja hoonete kujutamine. Tutvumine geomeetriliste põhivormidega seoses igapäevaesemetega.	Ruum ja vorm Õpilane: - oskab joonistada taimi, loomi, linde, inimesi seisvas asendis - oskab paberipinnal orienteeruda, paberipinda õigesti planeerida - peab silmas pildi kompositsioonireegleid	Emakeel - väljendusoskuse arendamine, jutustamine, meeleolude kirjeldamine, tegevuste kirjeldamine. Fantaasia arendamine. Matemaatika - geomeetriliste kujundite, vormide kasutamine. Paberilehel orienteerumine. Asendi-, ruumi-, suurus-, ajamõistete kasutamine. Sirkel ja joonlaud. Loodusõpetus /	Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng Tuginedes elamuslikkusele, kogemuslikkusele, tegevuslikkusele, käsitletakse õppeprotsessis erinevaid moraalseid, eetilisi ja esteetilisi aspekte, kujundatakse empaatiat ümbritseva suhtes. Loodusteaduslikku pädevust kujundatakse
Värv ja valgus Tutvumine põhivärvidega (kollane,	Värv ja valgus Õpilane:		

<p>punane, sinine) ja nende segamisel saadavad II astme värvidega (oranž, roheline, violet).</p> <p>Kuuevärviring- värvide helestamine ja tumestamine.</p> <p>Meeleolu väljendamine värvidega.</p> <p>Külmad ja soojad toonid.</p> <p>Kattevärvidega maalimine spontaanselt ja läbimõeldult.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab maalida kattevärvidega - oskab tabada värvirütmi - teab 3 põhitooni ning sooje ja külmi toone 	<p>inimeseõpetus - taimede, loomade, lindude tunnuste tundmine, elupaik.</p> <p>Looduses toimuvad aastaajalised muutused.</p> <p>Inimeste tegevus erinevatel aastaegadel.</p>	<p>loodusobjektide ja -nähtuste vaatlemise ja võrdlemise, iseloomulike joonte märkamise kaudu. Inimtegevuse ja keskkonna ilme seoste teadvustamise, jätkusuutliku ja vastutustundliku eluviisi väärtustamise, materjalide ratsionaalse ja säästva kasutamise kaudu.</p>
<p>Skulptuur ja graafika</p> <p>Voolimine plastiliinist ja savist (sh ühest tükist).</p> <p>Paljundusgraafika: natur-, papi- ja materjalitrükk guaši või temperaga.</p> <p>Voltimine (müts, ümbrik, lennuk jm)</p> <p>Rütmiharjutused ja mängud kirjaelementide ja tähtedega (joonistatult, maalitult, rebitult, volditult)</p> <p>Tööd joonlaua ja sirkliga</p> <p>Õlipastellid. Värv- ja viltpliiatsid.</p> <p>Kollaaž rebituna.</p>	<p>Skulptuur ja graafika</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oskab teha kollaaži ja voltida paberit - oskab luua ja kasutada lihtsamaid faktuure - oskab teha mahulisi figuure voolimismaterjalist 	<p>Muusikaõpetus - teemakohased laulud, ringmängud, meeleolu kujutamine muusika kuulamise järel</p> <p>Kehaline kasvatus- kehatunnetus, mootorika, tähelepanu, koordinatsioon.</p> <p>Liikumisasendite kujutamine läbi spordi.</p> <p>Arvutiõpetus- joonistamine, graafika erinevate arvutiprogrammidega.</p>	<p>Kodanikuaktiivsus ja ettevõtlikkus</p> <p>Seda teemat toetavad kindlasti õppekäigud ja tundides tehtav meeskonnatöö (nt ühine projekt). Kunstiainete puhul on oluline, et õpilastel on võimalik kooli esindada (erinevatel näitustel ja võistlustel) ning saada kogemusi. Koolitunnis valminud esemeid võib müüa koolis heategevuslike ürituste tarbeks (TERA kevad- ja jõululaadad).</p>
<p>Disain ja meedia</p> <p>Märksõnadeks on lähiümbrus (keskkond, linnaruum, eluum).</p> <p>Meisterdamine, lähtudes otstarbest, materjalist, tehnoloogiast ja iluõistest (mänguasjad, nukuteatri elemendid, liiklusvahendeid ja agregate meenutavad lelud, pakendid, ruumikaunistused, maketid jne looduslikest ja tehismaterjalidest).</p>	<p>Disain ja meedia</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> - märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas - oskab teha mahulisi figuure ja esemeid erinevatest materjalidest 		<p>Kultuuriline identiteet</p> <p>Kunsti valdkonnal on</p>

			<p>kultuuriteematika osas kanda oluline roll. Esteetilise pädevuse kujundamine ei ole vaadeldav lahus kultuurilise mitmekesisuse ning identiteedi teemast. Viimast toetab eelkõige just kunstilise eneseväljendamise võimalus kunstiõpetuses. Õpitakse märkama ja kasutama rahvuslikke elemente esemete disainimisel.</p> <p>Teabekeskond Õpilaste suunamine oma loovust rakendama kõiki kättesaadavaid tehnoloogilisi võimalusi kasutades.</p> <p>Tervis ja ohutus Ohutusnõuded erinevate tehnikate juures. Tutvumine erinevate looduslike ja sünteetiliste materjalidega ning nende omadustega aitab teha esemelises keskkonnas tervisest</p>
--	--	--	---

			<p>lähtuvaid valikuid. Väärtused ja kõlblus Inimväärikuse mõistmise arendamise seisukohast on kunstidel oluline roll emotsionaalse, intuiitse ja loova mõtlemise arendajana, samuti enesemõistmise ja väljendamise õppimise seisukohast. On tähtis, et õpilasel säiliks usk endasse ja sellesse, et tal on oma ideaalid, mille nimel tasub pingutada ja vastutada ning et ta saab elada õnnelikku elu ka oma kooliea jooksul. Kujuneb väärtustav suhtumine töösse ning töö tegijasse. Rühmas töötamine annab väärtuslikke kogemusi üksteise arvestamisel, organiseerimisoskuse arendamisel ning võimalike konfliktide lahendamisel.</p>
Arutlusteemad Kaaslaste tööde analüüs, tolerantne	Arutlusteemad Õpilane:		

suhtumine kaasõpilaste töödesse. Omakandi vaatamisväärsuste külastamine.	<ul style="list-style-type: none"> - oskab leida head ja huvitavat oma kaaslaste ja iseenda töös - väärtustab enda tööst erinevaid lahendusi - oskab kunstiteoseid lihtsas vormis kirjeldada ja põhjendada oma eelistusi. 		
--	--	--	--

1.2.2. 2. klassi ainekava

Õppesisu ja -tegevus	Õpitulemused	Lõiming	Läbivad teemad
<p>Ruum ja vorm Vormilt lihtsate esemete ja figuuride joonistamine vaatluse ja mälu järgi ning fantaasia põhjal. Esemete ja figuuride pinnaline kujutamine, nende ligikaudse vormi ja proportsiooni edasiandmine. Elusolendite mitmesuguste kehaasendite ja liigutuste kujutamine. Erinevate liiklusvahendite ja hoonete kujutamine. Geomeetriliste põhivormid seoses igapäevaesemetega.</p>	<p>Ruum ja vorm Õpilane: - oskab puid, mägesid, pilvi jne kujutada mitmel erineval moel - teab inimese kujutamise algseid proportsiooni reegleid - oskab paberipinnal orienteeruda, paberipinda õigesti planeerida - peab silmas pildi kompositsioonireegleid</p>	<p>Emakeel - väljendusoskuse arendamine, jutustamine, meeolude kirjeldamine, tegevuste kirjeldamine. Fantaasia arendamine. Matemaatika - geomeetriliste kujundite, vormide kasutamine. Paberilehel orienteerumine. Asendi-, ruumi-, suurus-, ajamõistete kasutamine. Sirkel ja joonlaud.</p>	<p>Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng Tuginedes elamuslikkusele, kogemuslikkusele, tegevuslikkusele, käsitletakse õppeprotsessis erinevaid moraalseid, eetilisi ja esteetilisi aspekte, kujundatakse empaatiat ümbritseva suhtes. Loodusteaduslikku pädevust kujundatakse loodusobjektide ja -nähtuste vaatlemise ja võrdlemise, iseloomulike joonte märkamise kaudu. Inimtegevuse ja keskkonna ilme seoste teadvustamise, jätkusuutliku ja</p>
<p>Värv ja valgus Põhivärvid (kollane, punane, sinine) ja nende segamisel saadavad II astme värvid (oranž, roheline, violet). Kuuevärviring- värvide helestamine ja tumestamine. Meeleolu väljendamine värvidega. Külmad ja soojad toonid. Kattevärvidega maalimine spontaanselt</p>	<p>Värv ja valgus Õpilane: - oskab maalida kattevärvidega - oskab tabada värvirütmi - teab põhitoone, sooje ja külmi toone ja teise astme värve</p>	<p>Loodusõpetus / inimeseõpetus - taimede, loomade, lindude tunnuste tundmine, elupaik. Looduses toimuvad aastaajalised muutused. Inimeste tegevus</p>	

ja läbimõeldult.		erinevatel aastaaegadel.	vastutustundliku eluviisi väärtustamise, materjalide ratsionaalse ja säästva kasutamise kaudu.
Skulptuur ja graafika Voolimine plastiliinist ja savist (sh ühest tükist). Paljundusgraafika: natur-, papi- ja materjalitrükk guaši või temperaga. Voolimine (müts, ümbrik, lennuk jm) Rütmiharjutused ja mängud kirjaelementide ja tähtedega (joonistatult, maalitult, rebitult, volditult) Tööd joonlaua ja sirkliga Õlipastellid. Värv- ja viltpliatsid. Kollaaž.	Skulptuur ja graafika Õpilane: - oskab teha kollaaži ja voltida paberit - oskab luua ja kasutada lihtsamaid faktuure - oskab teha mahulisi (sh seisvaid) figuure voolimismaterjalist	Muusikaõpetus - teemakohased laulud, ringmängud, meeolelu kujutamine muusika kuulamise järel. Kehaline kasvatus - kehatunnetus, motoorika, tähelepanu, koordineerimine. Liikumisasendite kujutamine läbi spordi. Arvutiõpetus - joonistamine, graafika erinevate arvutiprogrammidega.	Kodanikuaktiivsus ja ettevõtlikkus Seda teemat toetavad kindlasti õppekäigud ja tundides tehtav meeskonnatöö (nt ühine projekt). Kunstiainete puhul on oluline, et õpilastel on võimalik kooli esindada (erinevatel näitustel ja võistlustel) ning saada kogemusi. Koolitunnis valminud esemeid võib müüa koolis heategevuslike ürituste tarbeks (TERA kevad- ja jõululaadad). Kultuuriline identiteet Kunsti valdkonnal on kultuuritemaatika osas kanda oluline roll. Esteetilise pädevuse kujundamine ei ole vaadeldav lahus kultuurilise mitmekesisuse ning identiteedi teemast.
Disain ja meedia Märksõnadeks on lähiümbrus (keskkond, linnaruum, eluum). Meisterdamine, lähtudes otstarbest, materjalist, tehnoloogiast ja iluõistest (mänguasjad, nukuteatri elemendid, liiklusvahendeid ja agregaatide meenutavad lülid, pakendid, ruumikaunistused, maketid jne looduslikest ja tehismaterjalidest). E-kaart Piltjutustuse kujundamine (nt foto sidumine joonistuste ja tekstiga)	Disain ja meedia Õpilane: - märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas - oskab teha mahulisi figuure ja esemeid erinevatest materjalidest		
Arutlusteemad Kunst ümbritsevas keskkonnas (skulptuur, maal), raamatukujundus, multifilmid, teatrikujundus. Kaaslaste tööde analüüs, tolerantne suhtumine kaasõpilaste töödesse.	Arutlusteemad Õpilane: - oskab leida head ja huvitavat oma kaaslaste ja iseenda töös ning välja tuua peamist - väärtustab enda töödest erinevaid		

<p>Omakandi vaatamisväärsuste külastamine. Piltjutustused.</p>	<p>lahendusi - oskab kunstiteoseid lihtsas vormis esitleda, põhjendada oma eelistusi ja kuulata kaaslasi</p>		<p>Viimast toetab eelkõige just kunstilise eneseväljendamise võimalus kunstiõpetuses. Õpitakse märkama ja kasutama rahvuslikke elemente esemete disainimisel.</p> <p>Teabekeskond Õpilaste suunamine oma loovust rakendama kõiki kättesaadavaid tehnoloogilisi võimalusi kasutades.</p> <p>Tervis ja ohutus Ohutusnõuded erinevate tehnikate juures. Tutvumine erinevate looduslike ja sünteetiliste materjalidega ning nende omadustega aitab teha esemelises keskkonnas tervisest lähtuvaid valikuid.</p> <p>Väärtused ja kõlblus Inimväärikuse mõistmise arendamise seisukohast on kunstidel oluline roll emotsionaalse, intuiitse ja loova mõtlemise arendajana, samuti enesemõistmise ja –</p>
--	--	--	--

			<p>väljendamise õppimise seisukohast. On tähtis, et õpilasel säiliks usk endasse ja sellesse, et tal on oma ideaalid, mille nimel tasub pingutada ja vastutada ning et ta saab elada õnneliku elu ka oma kooliea jooksul. Kujuneb väärtustav suhtumine töösse ning töö tegijasse. Rühmas töötamine annab väärtuslikke kogemusi üksteise arvestamisel, organiseerimisoskuse arendamisel ning võimalike konfliktide lahendamisel.</p>
--	--	--	---

1.2.3. 3. klassi ainekava

Õppesisu ja -tegevus	Õpitulemused	Lõiming	Läbivad teemad
<p>Ruum ja vorm Esemete ja figuuride joonistamine vaatluse ja mälu järgi ning fantaasia põhjal. Esemete ja figuuride pinnaline kujutamine, nende ligikaudse vormi ja proportsiooni edasiandmine. Elusolendite mitmesuguste kehaasendite ja liigutuste kujutamine. Erinevate liiklusvahendite ja hoonete</p>	<p>Ruum ja vorm Õpilane: - oskab puid, mägesid, pilvi jne kujutada mitmel erineval moel, oskab välja tuua looduse iseloomulikud tunnused - teab lihtsamaid inimese kujutamise proportsiooni reegleid - oskab paberipinnal orienteeruda, paberipinda õigesti planeerida - peab silmas pildi kompositsiooni</p>	<p>Emakeel - väljendusoskuse arendamine, jutustamine, meeolude kirjeldamine, tegevuste kirjeldamine. Fantaasia arendamine. Matemaatika - geomeetriliste kujundite, vormide kasutamine.</p>	<p>Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng Tuginedes elamuslikkusele, kogemuslikkusele, tegevuslikkusele, käsitletakse õppeprotsessis erinevaid moraalseid,</p>

<p>kujutamine. Geomeetriliste põhivormid seoses igapäevaesemetega. Tutvub mõistetega dekoratsioon, kompositsioon (paigutus), liikumine, asend, ruumiline, silmapiir, suurusuhted (proportsioon), taust, pea- ja kõrvaltegelased, vaikelu.</p>	<p>baaselemente (joon, värv, vorm, ruum, rütm)</p>	<p>Paberilehel orienteerumine. Asendi-, ruumi-, suurus-, ajamõistete kasutamine. Sirkel ja joonlaud. Loodusõpetus / inimeseõpetus - taimede, loomade, lindude tunnuste tundmine, elupaik. Looduses toimuvad aastaajalised muutused. Inimeste tegevus erinevatel aastaaegadel. Ametid. Muusikaõpetus - teemakohased laulud, ringmängud, meeleolu kujutamine muusika kuulamise järel</p>	<p>eetilisi ja esteetilisi aspekte, kujundatakse empaatiat ümbritseva suhtes. Loodusteaduslikku pädevust kujundatakse loodusobjektide ja -nähtuste vaatlemise ja võrdlemise, iseloomulike joonte märkamise kaudu. Inimtegevuse ja keskkonna ilme seoste teadvustamise, jätkusuutliku ja vastutustundliku eluviisi väärtustamise, materjalide ratsionaalse ja säästva kasutamise kaudu.</p>
<p>Värv ja valgus Põhivärvid (kollane, punane, sinine) ja nende segamisel saadavad II astme värvid (oranž, roheline, violet). Kuuevärviring- värvide helestamine ja tumestamine. Meeleolu väljendamine värvidega. Külmad ja soojad toonid. Kattevärvidega maalimine spontaanselt ja läbimõeldult.</p>	<p>Värv ja valgus Õpilane: - oskab maalida kattevärvidega - oskab maalida piiratud arvu värvidega - oskab tabada värvirütmi - teab põhitoone, sooje ja külmi toone ja teise astme värve</p>	<p>kuulamise järel Kehaline kasvatus- kehatunnetus, mootorika, tähelepanu, koordinatsioon. Liikumisasendite kujutamine läbi spordi.</p>	<p>Kodanikuaktiivsus ja ettevõtlikkus Seda teemat toetavad kindlasti õppekäigud ja tundides tehtav meeskonnatöö (nt ühine projekt). Kunstiainete puhul on oluline, et õpilastel on võimalik kooli esindada (erinevatel näitustel ja võistlustel) ning saada kogemusi. Koolitunnis valminud esemeid võib</p>
<p>Skulptuur ja graafika Voolimine plastiliinist ja savist (sh ühest tükist). Paljundusgraafika: natuur-, papi- ja materjalitrükk guašiga. Voolimine (siga, kala, karp jm) Rütmiharjutused ja mängud kirjaelementide ja tähtedega (joonistatult, maalitult, rebitult, volditult) Tööd joonlaua ja sirkliga Õlipastellid. Akvarellid. Värvi-ja viltpliiatsid. Kollaaž.</p>	<p>Skulptuur ja graafika Õpilane: - oskab teha kollaaži- ja aplikatsioonitöid - oskab voltida - oskab luua ja kasutada lihtsamaid faktuure - oskab teha mahulisi (sh seisvaid) figuure voolimismaterjalist</p>	<p>Arvutiõpetus- joonistamine, graafika erinevate arvutiprogrammidega.</p>	

<p>Disain ja meedia Märksõnadeks on lähiümbrus (keskkond, linnaruum, eluum). Meisterdamine lähtudes otstarbest, materjalist, tehnoloogiast ja iluõistest (mänguasjad, nukuteatri elemendid, liiklusvahendeid ja agregate meenutavad leلود, pakendid, ruumikaunistused, maketid jne looduslikest ja tehismaterjalidest). E-kaart Piltjutustuse kujundamine (nt foto sidumine joonistuste ja tekstiga)</p>	<p>Disain ja meedia Õpilane: - märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas - oskab teha mahulisi figuure ja esemeid erinevatest materjalidest - oskab tööprotsessi jälgida, kirjeldada ja analüüsida.</p>		<p>müüa koolis heategevuslike ürituste tarbeks (TERA kevad- ja jõululaadad). Kultuuriline identiteet Kunsti valdkonnal on kultuuriteematika osas kanda oluline roll. Esteetilise pädevuse kujundamine ei ole vaadeldav lahus kultuurilise mitmekesisuse ning identiteedi teemast. Viimast toetab eelkõige just kunstilise eneseväljendamise võimalus kunstiõpetuses. Õpitakse märkama ja kasutama rahvuslike elemente esemete disainimisel.</p>
<p>Arutlusteemad Kunst ümbritsevas keskkonnas (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika), raamatukujundus, multifilmid, teatrikujundus. Kaaslaste tööde analüüs, tolerantne suhtumine kaasõpilaste töödesse. Omakandi vaatamisväärsuste külastamine. Piltjutustused.</p>	<p>Arutlusteemad Õpilane: - oskab leida head ja huvitavat oma kaaslaste ja iseenda töös ning välja tuua peamist - väärtustab enda töödest erinevaid lahendusi - oskab kunstiteoseid lihtsas vormis esitleda, põhjendada oma eelistusi ja kuulata kaaslast</p>		<p>Teabekeskond Õpilaste suunamine oma loovust rakendama kõiki kättesaadavaid tehnoloogilisi võimalusi kasutades. Tervis ja ohutus Ohutusnõuded erinevate tehnikate juures. Tutvumine</p>

		<p>erinevate looduslike ja sünteetiliste materjalidega ning nende omadustega aitab teha esemelises keskkonnas tervisest lähtuvaid valikuid.</p> <p>Väärtused ja kõlblus</p> <p>Inimväärikuse mõistmise arendamise seisukohast on kunstidel oluline roll emotsionaalse, intuiitse ja loova mõtlemise arendajana, samuti enesemõistmise ja väljendamise õppimise seisukohast. On tähtis, et õpilasel säiliks usk endasse ja sellesse, et tal on oma ideaalid, mille nimel tasub pingutada ja vastutada ning et ta saab elada õnnelikku elu ka oma kooliea jooksul. Kujuneb väärtustav suhtumine töösse ning töö tegijasse. Rühmas töötamine annab väärtuslikke kogemusi üksteise arvestamisel,</p>
--	--	---

			organiseerimisoskuse arendamisel ning võimalike konfliktide lahendamisel.
--	--	--	---

1.3. II kooliaste

Kooliastme õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;
- 2) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
- 3) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne);
- 4) analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes;
- 5) mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust;
- 6) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- 7) leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid;
- 8) märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas. Tegutseb eetiliselt ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas.

1.3.1 4.klassi ainekava

Õppesisu ja -tegevus	Õpitulemused	Lõiming	Läbivad teemad
Ruum ja vorm Esemete ja figuuride joonistamine vaatluse ja mälu järgi. Ideede kavandamine ja visandamine. Perspektiiv ja ruumilisus. Emotsiooni ja tunnete edasi andmine.	Ruum ja vorm Õpilane: - oskab joonistada loomi, linde, inimesi liikuvuses. Anda joonistuse kaudu edasi nende sugu, vanust ja ametit - oskab oma tööd kavandada ja visandada. - tutvub esemete ruumilise kujutamise tasapinnalisel pinnal - tutvub kuidas läbi pildi edastada soove, sõnumit ja tundeid	Emakeel - väljendusoskuse arendamine, jutustamine, meeolude kirjeldamine, tegevuste kirjeldamine. Fantaasia arendamine. Matemaatika - geomeetria kujundite, vormide kasutamine. Paberilehel orienteerumine. Asendi-, ruumi-, suurus-, ajamõistete kasutamine. Sirkel ja joonlaud. Loodusõpetus /	Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng Tuginedes elamuslikkusele, kogemuslikkusele, tegevuslikkusele, käsitletakse õppeprotsessis erinevaid moraalseid, eetilisi ja esteetilisi aspekte, kujundatakse empaatiat ümbritseva suhtes. Loodusteaduslikku pädevust kujundatakse
Värv ja valgus Kuuevärviring- värvide helestamine ja tumestamine. Ühe värvi erinevad toonid. Maalimine piiratud arvu värvidega.	Värv ja valgus Õpilane: - oskab teha toonide pehmeid üleminekuid - tutvub varjude joonistamisega maas,		

<p>Meeleolu väljendamine värvidega. Sümmeetria ja asümmeetria Varjud pöördkehal, mis tekitavad ruumilisuse. Tutvutakse värvide omavahelise harmoneerumise, kooskõlastamise ja ka vastandamisega.</p>	<p>seinal, teisel esemel. - tutvub värviharmoniate loomise algtõdedega</p>	<p>inimeseõpetus - taimede, loomade, lindude tunnuste tundmine, elupaik. Looduses toimuvad aastaajalised muutused. Inimeste tegevus erinevatel aastaegadel. Ametid. Muusikaõpetus - teemakohased laulud, ringmängud, meeleolu kujutamine muusika kuulamise järel Kehaline kasvatus- kehatunnetus, mootorika, tähelepanu, koordinatsioon. Liikumisasendite kujutamine läbi spordi. Arvutiõpetus- joonistamine, graafika erinevate arvutiprogrammidega.</p>	<p>loodusobjektide ja - nähtuste vaatlemise ja võrdlemise, iseloomulike joonte märkamise kaudu. Inimtegevuse ja keskkonna ilme seoste teadvustamise, jätkusuutliku ja vastutustundliku eluviisi väärtustamise, materjalide ratsionaalse ja säästva kasutamise kaudu. Kodanikuaktiivsus ja ettevõtlikkus Seda teemat toetavad kindlasti õppekäigud ja tundides tehtav meeskonnatöö (nt ühine projekt). Kunstiainete puhul on oluline, et õpilastel on võimalik kooli esindada (erinevatel näitustel ja võistlustel) ning saada kogemusi. Koolitunnis valminud esemeid võib müüa koolis heategevuslike ürituste tarbeks (TERA kevad- ja jõululaadad). Kultuuriline identiteet Kunsti valdkonnal on</p>
<p>Skulptuur ja graafika Materjalitrükk Mustrite ja ornamentide koostamine.</p>	<p>Skulptuur ja graafika Õpilane: - tutvub erinevate materjalitrükkide ja sügavtrükitehnikaga, dekoratiivtöodes - oskab teha erinevate materjalide trükki ja teeb tutvust sügavtrüki tehnikaga - kasutab kaunistamiseks raskemaid mustreid ja ornamente - oskab teha kollaaži ja voltida paberit - oskab luua ja kasutada lihtsamaid faktuure - oskab teha mahulisi figuure voolimismaterjalist</p>		
<p>Disain ja meedia Keskkonna kujundamine sise- ja välisruumis (oma tuba, klassiruum, stend) geomeetrilised elemendid tasapinnal tööd joonlaua ja sirkliga Graafiline disain</p>	<p>Disain ja meedia Õpilane: - märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas - tunneb lihtsamaid keskkonna kujundamise võtteid - oskab kavandamisel kasutada joonaua ja sirklit - märkab keskkonnas graafilise disaini elemente</p>		
<p>Arutlusteemad Kunst ümbritsevas keskkonnas ja mujal</p>	<p>Arutlusteemad Õpilane:</p>		

<p>maailmas, kultuuriväärtuste kaitse Reklaam, arvutimäng, koomiks, foto (erinevus) Tutvumine kunstiajalooaga. Kunstiteoste analüüs Omakandi vaatamisväärsuste külastamine</p>	<ul style="list-style-type: none"> - on kunstiteoste analüüsil liikunud edasi tasandilt meeldib/ ei meeldi. - on õppinud oma arvamust ka põhjendama. - oskab teha vahet reklaami, arvutimängu ja koomiksi pildil. - tutvub Eesti maalikunsti tähtteostega. - on külastanud lähedal asuvaid vaatamisväärsusi. 	<p>kultuuritemaatika osas kanda oluline roll. Esteetilise pädevuse kujundamine ei ole vaadeldav lahus kultuurilise mitmekesisuse ning identiteedi teemast. Viimast toetab eelkõige just kunstilise eneseväljendamise võimalus kunstiõpetuses. Õpitakse märkama ja kasutama rahvuslikke elemente esemete disainimisel.</p> <p>Teabekeskond Õpilaste suunamine oma loovust rakendama kõiki kättesaadavaid tehnoloogilisi võimalusi kasutades.</p> <p>Tervis ja ohutus Ohutusnõuded erinevate tehnikate juures. Tutvumine erinevate looduslike ja sünteetiliste materjalidega ning nende omadustega aitab teha esemelises keskkonnas tervisest</p>
---	---	---

			<p>lähtuvaid valikuid. Väärtused ja kõlblus Inimväärikuse mõistmise arendamise seisukohast on kunstidel oluline roll emotsionaalse, intuiitse ja loova mõtlemise arendajana, samuti enesemõistmise ja –väljendamise õppimise seisukohast. On tähtis, et õpilasel säiliks usk endasse ja sellesse, et tal on oma ideaalid, mille nimel tasub pingutada ja vastutada ning et ta saab elada õnnelikku elu ka oma kooliea jooksul. Kujuneb väärtustav suhtumine töösse ning töö tegijasse. Rühmas töötamine annab väärtuslikke kogemusi üksteise arvestamisel, organiseerimisoskuse arendamisel ning võimalike konfliktide lahendamisel.</p>
--	--	--	---

1.3.2. 5. klassi ainekava

Õppesisu ja -tegevus	Õpitulemused	Lõiming	Läbivad teemad
<p>Ruum ja vorm Täisfiguuri ja näo proportsioonid. Esemete kujutamine vaatluse järgi, arvestades nende kuju, suurussuhteid ja paiknemist üksteise ja vaataja suhtes.</p> <p>Plaanide vaheldus, meeleolu ja pinevuse loomine piltjutustustes (koomiks, <i>storyboard</i>, film, fotoseeria, reklaam). Lugu ja sõnum.</p> <p>Sümmeetria ja asümmeetria. Erinevate kompositsiooniliste lahenduste mõju. Harmoonia ja dünaamika</p>	<p>Ruum ja vorm Õpilane: - tunneb näo ja täisfiguuri proportsioone - oskab jälgida esemete vaatluse järgi kujutamisel nende omavahelisi suurussuhteid ning paiknemist - tunneb erinevaid piltjutustuste loomisel kasutatavaid võtteid. - on harjutanud harmooniliste ja dünaamiliste kompositsioonide loomist.</p>	<p>Emakeel - väljendusoskuse arendamine, jutustamine, meeleolude kirjeldamine, tegevuste kirjeldamine. Fantaasia arendamine. Matemaatika - geomeetriliste kujundite, vormide kasutamine. Paberilehel orienteerumine. Asendi-, ruumi-, suurus-, ajamõistete kasutamine. Sirkel ja joonlaud.</p>	<p>Keskond ja ühiskonna jätkusuutlik areng Tuginedes elamuslikkusele, kogemuslikkusele, tegevuslikkusele, käsitletakse õppeprotsessis erinevaid moraalseid, eetilisi ja esteetilisi aspekte, kujundatakse empaatiat ümbritseva suhtes. Loodusteaduslikku pädevust kujundatakse loodusobjektide ja -nähtuste vaatlemise ja võrdlemise, iseloomulike joonte märkamise kaudu. Inimtegevuse ja keskkonna ilme seoste teadvustamise, jätkusuutliku ja vastutustundliku eluviisi väärtustamise, materjalide ratsionaalse ja säästva kasutamise kaudu.</p>
<p>Värv ja valgus Kolmanda astme värvide saamine I ja II astme värvide segamise teel. Piiratud arvu värvidega maalimine (ka monokroomselt). Värv, vorm, struktuur visuaalse keele väljendusvahenditena. Ruumililus pildil, pildiruum. Esemete mahulisuse kujutamine.</p>	<p>Värv ja valgus Õpilane: - oskab segada kolmanda astme värve - tunneb piiratud värvidega maalimise reegleid - on harjutanud esemete mahulist kujutamist - oskab analüüsida värvi ja vormi mõju pildis</p>	<p>Loodusõpetus / inimeseõpetus - taimede, loomade, lindude tunnuste tundmine, elupaik. Looduses toimuvad aastaajalised muutused. Inimeste tegevus erinevatel aastaaegadel. Ametid.</p>	<p>Muusikaõpetus - teemakohased laulud, ringmängud, meeleolu kujutamine muusika kuulamise järel</p>
<p>Skulptuur ja graafika Erinevate materjalide kasutamine skulptuuride loomisel. Materjalide ühendamine. Lihtsamad figuuri kujutamise võimalused.</p>	<p>Skulptuur ja graafika Õpilane: - katsetab skulptuuride loomisel mitmesuguseid selleks sobivaid materjalide kasutamist</p>	<p>Muusikaõpetus - teemakohased laulud, ringmängud, meeleolu kujutamine muusika kuulamise järel</p>	<p>Kodanikuaktiivsus ja ettevõtlikkus</p>
Disain ja meedia	Disain ja meedia	Kehaline kasvatus- kehatunnetus,	

<p>Elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu (kasutusmugavus, toimivus). Moodul, moodulsüsteemid (nt lego, mööbel).</p> <p>Raamatukujundus (köide, kaas, illustratsioon, initsiaal, vinjett, eksliibris).</p> <p>Töö joonlaua ja sirkliga geomeetriliste konstruktsioonide loomisel (nt ringi jagamine osadeks).</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> - märkab võimalusi elukeskkonna parandamiseks - tunneb võimalusi moodulsüsteemide loomiseks - teab raamatukujunduses kasutatavaid mõisteid - kasutab geomeetriliste konstruktsioonide loomisel sobivaid töövahendeid. 	<p>motoorika, tähelepanu, koordinatsioon. Liikumisasendite kujutamine läbi spordi. Arvutiõpetus-joonistamine, graafika erinevate arvutiprogrammidega.</p>	<p>Seda teemat toetavad kindlasti õppekäigud ja tundides tehtav meeskonnatöö (nt ühine projekt). Kunstiainete puhul on oluline, et õpilastel on võimalik kooli esindada (erinevatel näitustel ja võistlustel) ning saada kogemusi. Koolitunnis valminud esemeid võib müüa koolis heategevuslike ürituste tarbeks (TERA kevad- ja jõululaadad). Kultuuriline identiteet Kunsti valdkonnal on kultuuritemaatika osas kanda oluline roll. Esteetilise pädevuse kujundamine ei ole vaadeldav lahus kultuurilise mitmekesisuse ning identiteedi teemast. Viimast toetab eelkõige just kunstilise eneseväljendamise võimalus kunstiõpetuses. Õpitakse märkama ja kasutama rahvuslikke</p>
<p>Arutlusteemad Eesti kunsti tähtteosed. Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.</p> <p>Huvitavad funktsionaalsed ja dekoratiivsed objektid, märgid ja kirjad linnaruumis. Filmide, arvutimängude, koomiksita ja reklaamide pildikeel. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju</p> <p>Muuseumide ja galeriide funktsioonid (ost-müük, tutvustamine, uurimine, säilitamine, restaureerimine).</p>	<p>Arutlusteemad Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tunneb Eesti kunsti tähtteoseid - teab erinevaid võtteid, mida on läbi kunstiajaloo kasutatud emotsioonide ja sõnumite edastamiseks - märkab kunsti linnaruumis - analüüsib digitaalse kunsti pildikeelt ning kasutatavaid märke ja sümboleid - teab muuseumide ja galeriide funktsioone 		

			<p>elemente esemete disainimisel.</p> <p>Teabekeskond Õpilaste suunamine oma loovust rakendama kõiki kättesaadavaid tehnoloogilisi võimalusi kasutades.</p> <p>Tervis ja ohutus Ohutusnõuded erinevate tehnikate juures. Tutvumine erinevate looduslike ja sünteetiliste materjalidega ning nende omadustega aitab teha esemelises keskkonnas tervisest lähtuvaid valikuid.</p> <p>Väärtused ja kõlblus Inimväärikuse mõistmise arendamise seisukohast on kunstidel oluline roll emotsionaalse, intuiitiivse ja loova mõtlemise arendajana, samuti enesemõistmise ja väljendamise õppimise seisukohast. On tähtis, et õpilasel säiliks usk endasse ja sellesse, et tal on oma</p>
--	--	--	--

			<p>ideaalid, mille nimel tasub pingutada ja vastutada ning et ta saab elada õnnelikku elu ka oma kooliea jooksul. Kujuneb väärtustav suhtumine töösse ning töö tegijasse. Rühmas töötamine annab väärtuslikke kogemusi üksteise arvestamisel, organiseerimisoskuse arendamisel ning võimalike konfliktide lahendamisel.</p>
--	--	--	---

1.3.3. 6. klassi ainekava

Õppesisu ja -tegevus	Õpitulemused	Lõiming	Läbivad teemad
<p>Ruum ja vorm Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis. Animatsiooni tehnikad liikumise kujutamiseks Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega</p>	<p>Ruum ja vorm Õpilane: - kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;</p>	<p>Emakeel ja võõrkeeled - arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; kirjandusest lähtudes vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja</p>	<p>Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng Tuginedes elamuslikkusele, kogemuslikkusele, tegevuslikkusele, käsitletakse õppeprotsessis erinevaid moraalseid, eetilisi ja esteetilisi aspekte, kujundatakse</p>
<p>Värv ja valgus Erinevad tehnikad värvi ja valguse kujutamisel (nt. maal, joonistus, graafika, kollaaž, skulptuur,</p>	<p>Värv ja valgus Õpilane: - tunnetab oma kunstivõimeid ja –huve - väljendab visuaalsete vahenditega</p>		

installatsiooni, foto ja video)	oma mõtteid, ideid ja teadmisi	kunstis, teatri- ja filmikunstis;	empaatiat ümbritseva suhtes.
Skulptuur ja graafika Graafika ja digitaalgraafika tehnikad. Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.	Skulptuur ja graafika Õpilane: - katsetab erinevaid digitaalseid tehnikaid	Matemaatika - arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist(matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid); Loodusained – teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning valguse ja värvide omadusi. Inimese proportsioone Sotsiaalsed - vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega Käsitöö ja tehnoloogia - arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise	Loodusteaduslikku pädevust kujundatakse loodusobjektide ja -nähtuste vaatlemise ja võrdlemise, iseloomulike joonte märkamise kaudu. Inimtegevuse ja keskkonna ilme seoste teadvustamise, jätkusuutliku ja vastutustundliku eluviisi väärtustamise, materjalide ratsionaalse ja säästva kasutamise kaudu. Kodanikuaktiivsus ja ettevõtlikkus Seda teemat toetavad kindlasti õppekäigud ja tundides tehtav meeskonnatöö (nt ühine projekt). Kunstiainetel puhul on oluline, et õpilastel on võimalik kooli esindada (erinevatel näitustel ja võistlustel) ning saada kogemusi. Koolitunnis valminud esemeid võib müüa koolis heategevuslike ürituste
Disain ja meedia Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Eesti rahvakultuur ja ehituskunst. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks	Disain ja meedia Õpilane: - märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami - arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle - mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet - peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust.		
Arutlusteemad Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu. Fotograafia kunstis. Kunstiteoste ja visuaalse kultuuri analüüsimine	Arutlusteemad Õpilane: - mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonnakaitse olulisust. - leiab infot kunsti-raamatutest ja eri teabeallikatest, - uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid. - analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga - on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes.		

		<p>protsess, tehnoloogiad ja tehnikad); Kehaline kasvatus- kehatunnetus, mootorika, tähelepanu, koordinatsioon. Liikumisasendite kujutamine läbi spordi.</p> <p>Arvutiõpetus- joonistamine, graafika erinevate arvutiprogrammidega.</p>	<p>tarbeks (TERA kevad- ja jõululaadad). Kultuuriline identiteet Kunsti valdkonnal on kultuuritemaatika osas kanda oluline roll. Esteetilise pädevuse kujundamine ei ole vaadeldav lahus kultuurilise mitmekesisuse ning identiteedi teemast. Viimast toetab eelkõige just kunstilise eneseväljendamise võimalus kunstiõpetuses. Õpitakse märkama ja kasutama rahvuslikke elemente esemete disainimisel. Teabekeskond Õpilaste suunamine oma loovust rakendama kõiki kättesaadavaid tehnoloogilisi võimalusi kasutades. Tervis ja ohutus Ohutusnõuded erinevate tehnikate juures. Tutvumine erinevate looduslike ja sünteetiliste</p>
--	--	--	---

			<p>materjalidega ning nende omadustega aitab teha esemelises keskkonnas tervisest lähtuvaid valikuid.</p> <p>Väärtused ja kõlblus</p> <p>Inimväärikuse mõistmise arendamise seisukohast on kunstidel oluline roll emotsionaalse, intuiitivse ja loova mõtlemise arendajana, samuti enesemõistmise ja –väljendamise õppimise seisukohast. On tähtis, et õpilasel säiliks usk endasse ja sellesse, et tal on oma ideaalid, mille nimel tasub pingutada ja vastutada ning et ta saab elada õnnelikku elu ka oma kooliea jooksul. Kujuneb väärtustav suhtumine töösse ning töö tegijasse. Rühmas töötamine annab väärtuslikke kogemusi üksteise arvestamisel, organiseerimisoskuse arendamisel ning</p>
--	--	--	--

			võimalike konfliktide lahendamisel.
--	--	--	-------------------------------------

1.4. III kooliaste

Kooliastme õpitulemused

Põhikooli lõpetaja:

- 1) tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid; loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi, esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid;
- 2) kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid. Kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas tehnoloogiavahendeid;
- 3) tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid. Võrdleb eri ajastute kunsti näiteid, kirjeldades ning mõtestades sõnumite, väljendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel;
- 4) analüüsib looduslikke ja tehiskeskkondade objekte ning nendevahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist. Mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus;
- 5) kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid, arutleb pildikeele kultuuriliste märkide üle;
- 6) teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. Seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 7) mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.

1.4.1 7. klassi ainekava

Õppesisu ja -tegevus	Õpitulemused	Lõiming	Läbivad teemad
Ruum ja vorm Kujutatava vormide lihtsustamine, üldistamine. Deformatsioon Opkunst. Tõeline ja näiv kujutis. Trikid ja illusioon. Kaader ja kadreerimine (ka foto- ja videokunstis): üldplaan, detail. Õhu- ja värviperspektiiv. Joonperspektiiv ühe koondpunktiga. Tasapinnalised kujundid. Visand, eskiis, skits ja etüüd. Visandid kui eeltöö või abivahendid.	Ruum ja vorm Õpilane: - katsetab erinevaid vormikeele võtteid - oskab luua optilisi illusioone - kujutab korrektselt ühe koondpunktiga joonperspektiivi - kasutab loomingulise protsessi ühe osana kavandamist	Emakeel ja võõrkeeled - arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; kirjandusest lähtudes vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;	Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng Tuginedes elamuslikkusele, kogemuslikkusele, tegevuslikkusele, käsitletakse õppeprotsessis erinevaid moraalseid, eetilisi ja esteetilisi aspekte, kujundatakse empaatiat ümbritseva suhtes.

Kehade liikumine, jõudude tasakaal.			
Värv ja valgus Värvisümboolika. Värvide kontrastid, vastastikused mõjud, kooskõlad ja tasakaal. Pildi värvianalüüs. Erinevad värvinimed (ooker, türkiis jne).	Värv ja valgus Õpilane: -tunneb värvide sümboolset tähendust ning värvinimesid - kasutab värve pildi mõju suurendamiseks ning loominguks eneseväljenduseks	Matemaatika - arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist(matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid); Loodusained – teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning valguse ja värvide omadusi. Inimese proportsioone Sotsiaalsed - vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega Käsitöö ja tehnoloogia - arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);	Loodusteaduslikku pädevust kujundatakse loodusobjektide ja -nähtuste vaatlemise ja võrdlemise, iseloomulike joonte märkamise kaudu. Inimtegevuse ja keskkonna ilme seoste teadvustamise, jätkusuutliku ja vastutustundliku eluviisi väärtustamise, materjalide ratsionaalse ja säästva kasutamise kaudu. Kodanikuaktiivsus ja ettevõtlikkus Seda teemat toetavad kindlasti õppekäigud ja tundides tehtav meeskonnatöö (nt ühine projekt). Kunstiainete puhul on oluline, et õpilastel on võimalik kooli esindada (erinevatel näitustel ja võistlustel) ning saada kogemusi. Koolitunnis valminud esemeid võib müüa koolis heategevuslike ürituste tarbeks (TERA kevad- ja
Skulptuur ja graafika Teksti ja pildi koosmõju (plakat, pakend, raamatukaas, veebileht jne). Kiri kui kunst, kirjakunst (sh kalligraafia).	Skulptuur ja graafika Õpilane: - kasutab erinevaid visuaalse väljenduse vahendeid terviklikku sõnumiga teoste loomisel		
Disain ja meedia Erineva funktsiooniga trükised, nende ülesanded ja kujundus. Reklaam. Märk ja sümbol (logo, piktogramm, peremärk). Kirjatüübi (šrifti, fondi) valik vastavalt kontekstile. Kirjaoptika. Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Suveniirid.	Disain ja meedia Õpilane: - analüüsib trükimeediat nii kujunduslikust kui funktsionaalsest vaatenurgast lähtuvalt - teab erinevaid sümbolitüüpe ning kasutab neid otstarbekalt		
Arutlusteemad Tuntumad sümbolid (kristlikus) kunstis. Erinevate kultuuride kunstiajaloo teoste näiteid, kaugete maade kunst ja kultuur. Ajaloo mälu. Kunstiteoste lood, stiilid.	Arutlusteemad Õpilane: - mõistab kultuurilisi erinevusi kunstiloomingus. - analüüsib kunstiteoste sõnumit		

<p>Rollid. Naiselikkus ja mehelikkus Autori seos kujutatava sündmuse, inimese, kunstistiiliga.</p> <p>Kunstiteose sõnum ja kontekst. Uskumused ja tavad. Sümbolite tähenduse muutumine (nt vikerkaar, haakrist, viisnurk).</p> <p>Mõisted: originaal, koopia, reproduktsioon, plagiaat.</p>	<p>- tunneb autoriõiguse esmaseid küsimusi</p>	<p>Kehaline kasvatus- kehatunnetus, mootorika, tähelepanu, koordinatsioon. Liikumisasendite kujutamine läbi spordi. Arvutiõpetus- joonistamine, graafika erinevate arvutiprogrammidega.</p>	<p>jõululaadad).</p> <p>Kultuuriline identiteet Kunsti valdkonnal on kultuuritemaatika osas kanda oluline roll. Esteetilise pädevuse kujundamine ei ole vaadeldav lahus kultuurilise mitmekesisuse ning identiteedi teemast. Viimast toetab eelkõige just kunstilise eneseväljendamise võimalus kunstiõpetuses. Õpitakse märkama ja kasutama rahvuslikke elemente esemete disainimisel.</p> <p>Teabekeskond Õpilaste suunamine oma loovust rakendama kõiki kättesaadavaid tehnoloogilisi võimalusi kasutades.</p> <p>Tervis ja ohutus Ohutusnõuded erinevate tehnikate juures. Tutvumine</p>
---	--	---	---

		<p>erinevate looduslike ja sünteetiliste materjalidega ning nende omadustega aitab teha esemelises keskkonnas tervisest lähtuvaid valikuid.</p> <p>Väärtused ja kõlblus Inimväärikuse mõistmise arendamise seisukohast on kunstidel oluline roll emotsionaalse, intuiitse ja loova mõtlemise arendajana, samuti enesemõistmise ja –väljendamise õppimise seisukohast. On tähtis, et õpilasel säiliks usk endasse ja sellesse, et tal on oma ideaalid, mille nimel tasub pingutada ja vastutada ning et ta saab elada õnnelikku elu ka oma kooliea jooksul. Kujuneb väärtustav suhtumine töösse ning töö tegijasse. Rühmas töötamine annab väärtuslikke kogemusi</p>
--	--	--

			üksteise arvestamisel, organiseerimisoskuse arendamisel ning võimalike konfliktide lahendamisel.
--	--	--	--

1.4.2. 8. klassi ainekava

Õppesisu ja -tegevus	Õpitulemused	Lõiming	Läbivad teemad
<p>Ruum ja vorm Maastik kui allegooria. Sümbolism. Tsitaadid kunstiajaloost uue töö lähtekohana. . Allegooria. Tuntud sündmuste kujutamine, kunstniku vaatenurk. Kompositsiooni rajamine geomeetrilistele kujunditele. Vormide allutamine kindlale stiilile.Vormi deformeerimine karakterisuse huvides.</p> <p>Natüürmordi koostamine, vaatluspunkti valik, kadreerimine. Kompositsiooniskeemid (kolmnurk, diagonaal, kuldõige).</p> <p>Perspektiiv kahe koondpunktiga.</p>	<p>Ruum ja vorm Õpilane: - tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid tsiteerib neid uute tööde loomisel - mõistab erinevate vaatenurkade kasutamist kunstis ning analüüsib selleks kasutatavaid väljendusvahendeid - oskab kujutada keerulisema perspektiiviga vaateid - tunneb ja kasutab erinevaid kompositsiooniskeeme</p>	<p>Emakeel ja võõrkeeled - arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; kirjandusest lähtudes vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;</p> <p>Matemaatika - arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist(matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid); Loodusained – teadvustatakse inimese kuulmis- ja</p>	<p>Keskond ja ühiskonna jätkusuutlik areng Tuginedes elamuslikkusele, kogemuslikkusele, tegevuslikkusele, käsitletakse õppeprotsessis erinevaid moraalseid, eetilisi ja esteetilisi aspekte, kujundatakse empaatiat ümbritseva suhtes. Loodusteaduslikku pädevust kujundatakse loodusobjektide ja -nähtuste vaatlemise ja võrdlemise, iseloomulike joonte märkamise kaudu. Inimtegevuse ja keskkonna ilme seoste teadvustamise, jätkusuutliku ja vastutustundliku eluviisi</p>
<p>Värv ja valgus Värv ja värvus.Värvide optiline segunemine. Värviline valgus (värvilise valguse põhi- värvid). Varju värv (maalidel, fotodel, looduses). Varjude rütmid, vari komp. elemendina. Koloriit</p>	<p>Värv ja valgus Õpilane: - kasutab värvi mitmekesise väljendusvahendina -analüüsib värvimõju kunstiteostel</p>		

Peegeldus, refleks, läige		nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning valguse ja värvide omadusi. Inimese proportsioone Sotsiaalsed - vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega	väärtustamise, materjalide ratsionaalse ja säästva kasutamise kaudu.
Skulptuur ja graafika Skulptuur leitud esemetest. Kineetilised objektid. Vormide allutamine kindlale stiilile.Vormi deformeerimine karakterseuse huvides.	Skulptuur ja graafika Õpilane: - oskab luua tasakaalustatud vormiobjekte - stiliseerib vorme vastavalt püstitatud ülesandele		Kodanikuaktiivsus ja ettevõtlikkus Seda teemat toetavad kindlasti õppekäigud ja tundides tehtav meeskonnatöö (nt ühine projekt). Kunstiainete puhul on oluline, et õpilastel on võimalik kooli esindada (erinevatel näitustel ja võistlustel) ning saada kogemusi. Koolitunnis valminud esemeid võib müüa koolis heategevuslike ürituste tarbeks (TERA kevad- ja jõululaadad).
Disain ja meedia Disain linnaruumis (sh tekstid ja reklaamid). Komplekt, ansambel (nt mööbel, serviis). Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, Disain kui probleemilahendus. Ergonoomika. Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted	Disain ja meedia Õpilane: - märkab ja väärtustab disaini enda elukeskkonnas - oskab kasutada erinevaid kirjatüüpe vastavalt tarbeteksti otstarbele	Käsitöö ja tehnoloogia - arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad); Kehaline kasvatus -kehatunnetus, mootorika, tähelepanu, koordinatsioon. Liikumisasendite kujutamine läbi spordi.	
Arutlusteemad Stiil: ajastu ja isiku stiil, kunstniku stiil - Ajaloosündmus kunstis, dokumentaalsus ja fiktsioon. Kodukoha ilme kaasajal ja minevikus (fotod ja maalid ajalooliste dokumentidena). Traditsioonilised kunstiliigid ja piiride hajumine. Kõrg- ja populaarkunst. Sümbolite tähenduse muutumine (nt vikerkaar, haakrist, viisnurk). Paljundatavus kunstis. Autoriõigus.	Arutlusteemad Õpilane: - teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. -seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut; - arutleb pildikeele kultuuriliste märkide üle.	Arvutiõpetus -joonistamine, graafika erinevate arvutiprogrammidega.	Kultuuriline identiteet Kunsti valdkonnal on kultuuriteema osas kanda oluline roll. Esteetilise pädevuse kujundamine ei ole vaadeldav lahus kultuurilise mitmekesisuse ning

		<p>identiteedi teemast. Viimast toetab eelkõige just kunstilise eneseväljendamise võimalus kunstiõpetuses. Õpitakse märkama ja kasutama rahvuslikke elemente esemete disainimisel.</p> <p>Teabekeskond Õpilaste suunamine oma loovust rakendama kõiki kättesaadavaid tehnoloogilisi võimalusi kasutades.</p> <p>Tervis ja ohutus Ohutusnõuded erinevate tehnikate juures. Tutvumine erinevate looduslike ja sünteetiliste materjalidega ning nende omadustega aitab teha esemelises keskkonnas tervisest lähtuvaid valikuid.</p> <p>Väärtused ja kõlblus Inimväärikuse mõistmise arendamise</p>
--	--	--

			<p>seisukohast on kunstidel oluline roll emotsionaalse, intuiitivse ja loova mõtlemise arendajana, samuti enesemõistmise ja –väljendamise õppimise seisukohast. On tähtis, et õpilasel säiliks usk endasse ja sellesse, et tal on oma ideaalid, mille nimel tasub pingutada ja vastutada ning et ta saab elada õnnelikku elu ka oma kooliea jooksul. Kujuneb väärtustav suhtumine töösse ning töö tegijasse. Rühmas töötamine annab väärtuslikke kogemusi üksteise arvestamisel, organiseerimisoskuse arendamisel ning võimalike konfliktide lahendamisel.</p>
--	--	--	--

1.4.3. 9. klassi ainekava

Õppesisu ja -tegevus	Õpitulemused	Lõiming	Läbivad teemad
Ruum ja vorm	Ruum ja vorm	Emakeel ja võõrkeeled	Keskond ja

<p>Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Sümbol, allegooria ja tsitaat kui sõnumikandjad. Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne. Teaduses levinud vormivõtete kasutamine kunstis.</p>	<p>Õpilane: - kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid. - kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas mitmekesiseid kunstitehnikaid ja tehnoloogiavahendeid;</p>	<p>- arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; kirjandusest lähtudes vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;</p>	<p>ühiskonna jätkusuutlik areng Tuginedes elamuslikkusele, kogemuslikkusele, tegevuslikkusele, käsitletakse õppeprotsessis erinevaid moraalseid, eetilisi ja esteetilisi aspekte, kujundatakse empaatiat ümbritseva suhtes.</p>
<p>Skulptuur ja graafika Volditud geomeetria. Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).</p>	<p>Skulptuur ja graafika Õpilane: - kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid</p>	<p>Matemaatika - arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist(matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid); Loodusained – teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning valguse ja värvide omadusi. Inimese proportsioone</p>	<p>Loodusteaduslikku pädevust kujundatakse loodusobjektide ja -nähtuste vaatlemise ja võrdlemise, iseloomulike joonte märkamise kaudu. Inimtegevuse ja keskkonna ilme seoste teadvustamise, jätkusuutliku ja vastutustundliku eluviisi väärtustamise, materjalide ratsionaalse ja säästva kasutamise kaudu.</p>
<p>Disain ja meedia Ökoloogilisi aspekte arvestava disaini projekt. Looduslike ja tehiskeskkondade analüüsimine erinevatest vaatepunktidest. Linnakeskkond. Sise ja välisruumide analüüs. Isiklik ning avalik ruum. Arhitektuur ja disain Eestis ning rahvusvahelised suundumused.</p>	<p>Disain ja meedia Õpilane: - analüüsib looduslike ja tehiskeskkondade objekte ning nendevahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilisest vaatepunktist - mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus.</p>	<p>Loodusained – teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning valguse ja värvide omadusi. Inimese proportsioone</p>	<p>Loodusteaduslikku pädevust kujundatakse loodusobjektide ja -nähtuste vaatlemise ja võrdlemise, iseloomulike joonte märkamise kaudu. Inimtegevuse ja keskkonna ilme seoste teadvustamise, jätkusuutliku ja vastutustundliku eluviisi väärtustamise, materjalide ratsionaalse ja säästva kasutamise kaudu.</p>
<p>Arutlusteemad Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad. Mõisted:kohaspetsiifiline kunst, maakunst, kehakunst,videoinstallatsioon Kunst peegeldamas ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut. Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö.</p>	<p>Arutlusteemad Õpilane: - seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut - mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.</p>	<p>Loodusained – teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning valguse ja värvide omadusi. Inimese proportsioone</p>	<p>Kodanikuaktiivsus ja ettevõtlikkus Seda teemat toetavad kindlasti õppekäigud ja</p>

		<p>Sotsiaalne - vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega</p> <p>Käsitöö ja tehnoloogia - arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);</p> <p>Kehaline kasvatus- kehatunnetus, motoorika, tähelepanu, koordinatsioon. Liikumisasendite kujutamine läbi spordi.</p> <p>Arvutiõpetus- joonistamine, graafika erinevate arvutiprogrammidega.</p>	<p>tundides tehtav meeskonnatöö (nt ühine projekt). Kunstiainete puhul on oluline, et õpilastel on võimalik kooli esindada (erinevatel näitustel ja võistlustel) ning saada kogemusi. Koolitunnis valminud esemeid võib müüa koolis heategevuslike ürituste tarbeks (TERA kevad- ja jõululaadad).</p> <p>Kultuuriline identiteet Kunsti valdkonnal on kultuuriteema osas kanda oluline roll. Esteetilise pädevuse kujundamine ei ole vaadeldav lahus kultuurilise mitmekesisuse ning identiteedi teemast. Viimast toetab eelkõige just kunstilise eneseväljendamise võimalus kunstiopetuses. Õpitakse märkama ja kasutama rahvuslikke elemente esemete</p>
--	--	--	---

			<p>disainimisel.</p> <p>Teabekeskond Õpilaste suunamine oma loovust rakendama kõiki kättesaadavaid tehnoloogilisi võimalusi kasutades.</p> <p>Tervis ja ohutus Ohutusnõuded erinevate tehnikate juures. Tutvumine erinevate looduslike ja sünteetiliste materjalidega ning nende omadustega aitab teha esemelises keskkonnas tervisest lähtuvaid valikuid.</p> <p>Väärtused ja kõlblus Inimväärikuse mõistmise arendamise seisukohast on kunstidel oluline roll emotsionaalse, intuiitse ja loova mõtlemise arendajana, samuti enesemõistmise ja väljendamise õppimise seisukohast. On tähtis, et õpilasel säiliks usk endasse ja</p>
--	--	--	--

			<p>sellesse, et tal on oma ideaalid, mille nimel tasub pingutada ja vastutada ning et ta saab elada õnnelikku elu ka oma kooliea jooksul. Kujuneb väärtustav suhtumine töösse ning töö tegijasse. Rühmas töötamine annab väärtuslikke kogemusi üksteise arvestamisel, organiseerimisoskuse arendamisel ning võimalike konfliktide lahendamisel.</p>
--	--	--	---

Füüsiline õppekeskkond

Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus on 500 lux päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal, vesi/kanalisatsioon, reguleeritava kõrgusega molbertid koos joonistusalustega, tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika. Kool tagab kooli õppekava järgi kunstitundideks foto- ja videokaamerate, skanneri ja printeri ning internetiühendusega arvutite kasutamise võimaluse. Samuti võimaldab kool vajalikud kunstivahendid ja -materjalid.